

**Univerzita Karlova**

**Filozofická fakulta**

Katedra pomocných věd historických a archivního studia

Veřejná správa a spisová služba

# **Bakalářská práce**

Kateřina Klimšová

**Příspěvek k výstavbě a otevření nové budovy Filozofické fakulty**

**Univerzity Karlovy v Praze**

Contribution to the construction and opening of the new building of  
the Faculty of Arts Of Charles University in Prague

Mé srdečné poděkování patří vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Miladě Sekyrkové, CSc. za její odborné vedené, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala. Dále bych chtěla poděkovat panu PhDr. Pavlu Dufkovi, Ph.D. z Národního archivu za jeho cenné rady, které mi pomohly tuto práci zkompletovat. Také bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, neboť bez jejich podpory bych tuto práci nedokázala dokončit.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 10. 8. 2024

Kateřina Klimšová

## **Abstrakt**

Tato bakalářská práce se zabývá výstavbou nové budovy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze na tehdejším Smetanově náměstí v Praze, dnes na náměstí Jana Palacha. V úvodu je popsána historie Univerzity Karlovy jako takové. Dále je zde chronologický popis Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze od jejího založení až do roku 1918. Nástin historie fakulty se zaměřuje především na změny oné fakulty v průběhu času a také na budovy, ve kterých fakulta v průběhu staletí sídlila. Rozmístění budov, ve kterých se vyučovalo a jejich nedostatek byl důvod, proč bylo zapotřebí vzniku nové budovy pro Filozofickou fakultu, neboť již od začátku dvacátého století se začaly stále více projevovat nedostatečné prostory pro výuku věd vyučovaných na fakultě.

Většina zdrojů, které se přímo týkají vzniku nové budovy pro fakultu jsou archivní materiály nalezeny v Národním archivu v Praze. V literatuře a příspěvcích lze nalézt pouze zmínky o nutnosti výstavby nové budovy pro Filozofickou fakultu a následně informace o nově otevřené budově mezi lety 1929 a 1930, kdy byla stavba dokončena.

## **Klíčová slova**

Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, dvacáté století, nová budova, první republika, výstavba, Národní archiv

## **Abstract**

This bachelor's thesis deals with the construction of the new building of the Faculty of Arts of the Charles University in Prague on what was then Smetana Square in Prague, today Jan Palach Square. The introduction describes the history of Charles University as such. Furthermore, there is a chronological description of the Faculty of Arts of Charles University in Prague from the foundation until 1918. The outline of the history of the faculty focuses mainly on the changes of that faculty over time and also on the buildings in which the faculty was located over the centuries. The distribution of the buildings in which classes were held and their lack was the reason why the creation of a new building for the Faculty of Arts was needed, since already from the beginning of the twentieth century, the insufficient spaces for teaching the sciences taught at the faculty began to show more and more.

Most of the sources that directly relate to the creation of the new building for the faculty are archival materials found in the National Archives in Prague. In the literature and contributions, one can only find mentions of the need to build a new building for the Faculty of Arts and subsequently information about the newly opened building between 1929 and 1930, when the building was completed.

## **Key words**

Faculty of Arts, Charles University, twentieth century, new building, first republic, construction, National Archives

# Obsah

1	Úvod .....	6
2	Historie Karlovy univerzity .....	7
3	Historie Filozofické fakulty .....	9
3.1	Rozdělení Karlo-Ferdinandovy univerzity .....	13
4	Filozofická fakulta po rozdělení univerzity .....	15
5	Filozofická fakulta od roku 1918 .....	17
5.1	Reorganizace Filozofické fakulty .....	18
6	Vznik nové budovy .....	20
6.1	Architekt doktor Josef Sakař .....	21
6.2	Koupě pozemků pro novou budovu Filozofické fakulty .....	23
7	Průběh výstavby nové budovy .....	25
7.1	Bádání v Národním archivu .....	26
7.2	Prof. Dr. Miloš Weingart .....	37
7.3	Prof. Dr. Oldřich Hujer .....	38
8	Slavnostní odevzdání nové budovy .....	39
8.1	Výsledná podoba nové budovy Filozofické fakulty .....	40
9	Problémy po otevření budovy .....	42
9.1	Stavební firma Ing. Bohumil Belada & spol. ....	44
9.2	Spor architekta doktora Josefa Sakaře s Československou republikou .	45
10	Filozofická fakulta během druhé světové války .....	46
11	Závěr .....	50
12	Seznam použitých pramenů .....	51

# 1 Úvod

Univerzita Karlova je jednou z nejstarších evropských univerzit. Od svého založení se univerzita podílí na formování českého vědeckého, sociálního a kulturního života, neboť na univerzitě se odehrávaly důležité milníky české historie. Filozofická fakulta, která je hlavním tématem této práce, je jednou z původních čtyř fakult, které byly v roce 1348 založeny Karlem IV.

Dějiny Filozofické fakulty mohou v určitém smyslu být dějinami Univerzity Karlovy. Filozofická fakulta právem patří ke kulturním skvostům českého národa, ale i světové vzdělanosti. V rámci univerzity měla po dlouho dobu specifické postavení, až do roku 1850 plnila úlohu fakulty přípravné pro ostatní fakulty a každý univerzitně připravovaný student ji musel absolvovat.

Filozofická fakulta vzhledem k idejím, které reprezentovala, byla místem, kde se odrážely boje pokrokových a regresivních sil. Z historického hlediska to v rámci Filozofické fakulty to byla například okupační stávka ze dne 20. listopadu 1989 či založení Občanského fóra na půdě Filozofické fakulty dne 24. listopadu 1989. Dnes nám jsou známy osobnosti, které jsou spjaty s Filozofickou fakultou a také předměty, které se na fakultě vyučovaly, ale je nutno podotknout, že do současné doby bylo publikováno velice málo informací o vývoji prostor Filozofické fakulty jako takové. Při začátku svého studia na Filozofické fakultě jsem si uvědomila, že tato fakulta je zastíněna jinými fakultami. Pokud byste se snažili najít bližší informace o nové budově Filozofické fakulty a jejím vývoji v literatuře, našli byste velmi málo dostupných informací, i když to byla mimořádně velká stavba, jejíž realizace trvala více než pět let. V literatuře lze nalézt zmínky o nutnosti výstavby nové budovy pro fakultu, ale konkrétní informace k samotné stavbě nelze snadno dohledat. A proto jsem se rozhodla zjistit o stavbě budovy více než nabízí dostupná literatura týkající se Karlovy univerzity obecně.

## 2 Historie Karlovy univerzity

O založení pražské univerzity se zajímal v roce 1294 již král Václav II., brzy ale narazil na odpor šlechty. V roce 1346, tedy v době, kdy se králem římským a českým stal Karel IV., vyslal tento posly k papeži s povolením o založení vysokého učení v Praze. Na počátku vzniku Karlovy univerzity stojí tři velké konstitutivní akty, jeden papežský a dva panovníkovy. Karel IV. veřejně ohlásil úmysl založit v Praze univerzitu při založení Nového Města v březnu 1348. Vlastní založení se uskutečnilo a bylo vyhlášeno panovníkem na českém zemském sněmu, který se konal v Praze na přelomu března a dubna 1348. Univerzitní zakládací listina je jeden ze čtrnácti významných státoprávních aktů, která tam byla předložena šlechtické obci, která vyjádřila souhlas. Karel IV. získal pro myšlenky univerzity i hlasy zemských stavů, a proto vzniku univerzity z hlediska součinnosti se zemskými orgány nestálo nic v cestě.<sup>1</sup>

Vznik pražské univerzity se tak dostal mezi nejvýznamnější politické akty své doby a Karlova univerzita se stala jednou z nejstarších evropských univerzit. Zakládací listina Karlovy univerzity ze dne 7. dubna 1348 mluví o univerzitě jako o další ozdobě Českého království. Císařským diplomem ze dne 14. ledna 1349 získala univerzita podstatná a důležitá privilegia, zejména právo vydávat vlastní statuta a byla osvobozena od daní. Z období kolem roku 1350 pochází stříbrné pečetidlo se svatým Václavem a s nápisem *Sigillum universitatis scholarium studii Pragensis*. Dne 10. dubna 1360 byl schválen první statut kancléřem univerzity a zároveň pražským arcibiskupem s připomínkou, že má existovat jedna univerzita a jeden rektor.<sup>2</sup>

Univerzita byla organizačně rozdělena do čtyř fakult: hierarchicky vedených v pořadí teologická fakulta, právnická fakulta, lékařská fakulta a artistická fakulta. Podle autorů čtyř monografií s názvem „Dějiny Univerzity Karlovy“ z devadesátých let minulého století by se dala historie vysokého učení pražského chronologicky rozdělit na čtyři období, ve kterých se odrážely rovněž osudy a vývoj českého státu.

---

<sup>1</sup> SVATOŠ, Michal: *Dějiny Univerzity Karlovy I. 1347/8–1622*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1995, str. 34-35

<sup>2</sup> SVATOŠ, Michal: *Dějiny Univerzity Karlovy I. 1347/8–1622*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1995, str. 35



Prvním obdobím by bylo období od založení univerzity až po roku 1622, druhým obdobím je časový úsek mezi lety 1622 až do roku 1918, tedy do vzniku samostatného českého státu. Dalším obdobím je krátký časový úsek od roku 1918 až do roku 1939, kdy byla Karlova univerzita československou státní univerzitou a stala se mateřskou univerzitou pro nové vysoké školy v Brně a Bratislavě. V období od 17. listopadu 1939 do jara roku 1945 byla univerzita na základě vyhlášky říšského protektora Konstatina von Neuratha uzavřena.<sup>3</sup>

Poslední časový úsek je období od roku 1945, kdy se z Karlovy univerzity stala československá, a později pouze česká veřejná univerzita.<sup>4</sup>

---

<sup>3</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 327-328

<sup>4</sup>Aktuální stav – viz zákon o vysokých školách. Dostupné z: [https://msmt.gov.cz/uploads/odbor\\_30/Zakon\\_o\\_vysokych\\_skolach\\_zneni\\_k\\_31.\\_8.\\_2018.pdf](https://msmt.gov.cz/uploads/odbor_30/Zakon_o_vysokych_skolach_zneni_k_31._8._2018.pdf) [citováno 2024-07-02]

### 3 Historie Filozofické fakulty

Filozofická fakulta byla založena pod názvem „fakulta svobodných umění“ dne 7. dubna 1348. Současné označení pojmu „filozofická“ patrně souvisí s historickým pojetím pojmu filozofie, která v minulosti obsahovala více pojmosloví než nyní, tedy hlavně ve smyslu věda či láska k moudrosti. V minulosti bylo povinné jako první absolvovat právě fakultu svobodných umění, neboť plnila úlohu fakulty přípravné pro ostatní fakulty. Na Filozofické fakultě se studenti učili kromě jiného i rétorice a filozofii. I proto se fakulta svobodných umění brzy stala nejnavštěvovanější součástí Karlovy univerzity a řada jejích frekventantů na dalších fakultách už ve studiu ani nepokračovala.<sup>5</sup>

Karel IV. odevzdal školu při týnské faře doživotně do správy lékaře svého otce, mistru Waltrovi. Tento postup měl pravděpodobně zajistit výuku svobodných umění, byť to bylo v tísnivém prostoru týnského hřbitova, kde se tamní škola zprvu nalézala. Roku 1359 arcibiskup Arnošt z Pardubic zakoupil pro artistry z výnosu sbírky českého duchovenstva výstavný dům se zahradou poblíž klášterů sv. Františka a bl. Anežky na Starém Městě pražském. Teprve však založením Karlovy koleje v domě Žida Lazara roku 1366 a jejím pozdějším přesunem do Rotlevova paláce roku 1383 bylo zajištěno řádné a důstojné působiště fakulty svobodných umění, včetně dostatečně velkých sálů pro disputace a promoce. Část přednášek se ale i nadále odehrávala v soukromých příbytcích.<sup>6</sup>

Vydáním Dekretu Kutnohorského dne 18. ledna 1409 upadl vliv církevní autority nad univerzitou. Václav IV. poté sám ustanovil rektora a děkana největší fakulty, fakulty svobodných umění z národa českého, ostatní tři dočasně v Praze nepůsobily.<sup>7</sup>

Poté se pražská univerzita stala vlivem probíhajícího husitského hnutí v českých zemích jedním z ohnišť mnoha tehdejších pohnutých událostí, neboť silný vliv v rámci Karolina si vydobyl jeden z univerzitních rektorů, Mistr Jan Hus.

---

<sup>5</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 17

<sup>6</sup> ŠMAHEL, František: *Dějiny Univerzity Karlovy I. 1347/8–1622*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1995, str. 101-102

<sup>7</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 34-33

Ve víru tehdejších událostí byla univerzita zredukována na pouze na jednu fakultu svobodných umění.<sup>8</sup>

V poděbradské éře pozorujeme nesmělý rozkvět univerzitního humanismu. Humanismus se velice těžce dostával na evropské univerzity, a výjimkou nebylo ani vysoké učení Karlovo.<sup>9</sup>

V Klementinu jezuité prostřednictvím svých vlivných ochránců, mezi nimi byla řada absolventů pražské univerzity ve vysokých dvorských službách, docílili roku 1616 toho, že král Matyáš povýšil jejich akademii na obecné učení – univerzitu. Byl to však spíše symbolický akt. V Karolinu se konaly oba stavovské sjezdy v roce 1618, které zahájily roztržku s představiteli panovnické moci na počátku stavovského povstání. Odtud vedly kroky radikálních představitelů do českých kanceláří na Hrad, kde proběhla dne 23. května 1618 tzv. pražská defenestrace. Po týdnu od pražské defenestrace byli jezuité vypovězeni z království a Karolinum z jejich vlastnictví získalo pouze knihovnu.<sup>10</sup>

Rektor univerzity, Jan Jessenius, působil jako diplomat stavovského výboru, univerzita také okázale slavila příjezd nového českého krále Fridricha Falckého do země. Po prohrané bitvě na Bílé hoře univerzita sdílela osud poražených stavů, kdy univerzitě byla zakázána veškerá politická činnost. Rektor Jesenský byl v červnu 1621 popraven na Staroměstském náměstí, část mistrů odešla do exilu, část se přizpůsobila stávajícím poměrům. Definitivní konec původní karolinské univerzity přinesl dekret ze dne 10. listopadu 1622, kterým byla univerzita přinucena ukončit svou činnost a Karolinum bylo předáno do rukou jezuitského řádu.<sup>11</sup>

Jezuité po převzetí univerzity začali veřejně prohlašovat, že učení na původní Karlově univerzitě je semeniště kacírství a rebelie, a proto musí být zrušeno. Karolinum, které bylo obsazeno vojáky, bylo koncem roku 1622 postoupeno s veškerým jměním klementinské koleji. Jezuité obnovili v Karolinu dvě světské univerzity, právnickou fakultu a lékařskou fakultu. Spor o kompetence, který se vlekl řadu let, byl vyřešen roku 1654 takzvaným unijním dekretem.

---

<sup>8</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 33-35

<sup>9</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 39

<sup>10</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 59-60

<sup>11</sup> SVATOŠ, Michal: *Dějiny Univerzity Karlovy I. 1347/8–1622*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1995, str. 268-288

Unijní dekret trvale spojil klementinské a karolinské učení v jedinou univerzitu Karlo-Ferdinandovu, kdy se projevil vliv panovníka na univerzitu, neboť vládce si vyhrazoval právo schvalovat rektora a jmenovat profesory na právnické fakultě a lékařské fakultě. Naproti tomu na filozofii a teologii, tedy na duchovních fakultách, měli být profesori ustanoveni představenými jezuitského řádu, a císařem poté pouze formálně schváleni.<sup>12</sup>

Karolinum se tak stalo sídlem znovuotevřených světských fakult, tedy lékařské a právnické fakulty, pro které zde byly k dispozici posluchárny a další potřebné vybavení.<sup>13</sup>

Univerzita Karlo-Ferdinandova po roce 1654 nebyla zcela jednotná. Duchovní fakulty, tedy filozofická fakulta a teologická fakulta byly plně v rukou jezuitského řádu. Jejich sídlem zůstalo jezuitské Klementinum. Světské fakulty, tedy právnická fakulta a lékařská fakulta byly v Karolinu, kde působili svěští profesori.

Promoce se měly odehrávat v Karolinu a nejdůležitější slavnostní akty se měly odehrávat v chrámu Panny Marie před Týnem. Jezuité však získali v roce 1703 právo promovat své studenty v Klementinu.<sup>14</sup>

Duchovní fakulty, filozofická a teologická, od druhé poloviny 17. století působily v Klementinu a jejich program se obohacoval o nově vznikající přírodovědné a technické obory.<sup>15</sup>

Na duchovních fakultách v Klementinu vyučovali jezuité až do zrušení jezuitského řádu roku 1773. Svěští profesori působili na skromnějších, tedy i hůře vybavenějších, světských fakultách, na právnické a lékařské fakultě, které sídlily v Karolinu. Jezuité již od příchodu do Prahy v polovině 16. století předpokládali, že proběhne výstavba nového areálu Klementina, kdy ještě před rokem 1618 zakoupili či získali od dárců třicet dva měšťanských domů, sedm dvorů a dvě rozlehlé zahrady. V roce 1653 začala výstavba nového areálu Klementina, která byla dokončena v polovině 18. století. Jezuité pro potřeby výuky shromažďovali v Klementinu vzácné přírodovědné exponáty, které byly později

---

<sup>12</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 61

<sup>13</sup> PETRÁŇ, Josef: *Karolinum*, Charles University in Prague, Karolinum Press, 2010, str. 39

<sup>14</sup> ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy II 1622–1802*, Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum, Praha 1996, str. 38

<sup>15</sup> PETRÁŇ, Josef – PETRÁŇOVÁ, Lydia – MICKA, Martin – PALÁN, Oto: *Praha univerzitní*, Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018, str. 108

včleněny do sbírek klementinského matematického muzea, založeného roku 1722. Bylo to první veřejné muzeum ve střední Evropě.<sup>16</sup>

Klementinský areál se díky novým stavebním úpravám rozrůstal, středověký univerzitní areál Karolinum, kde sídlily světské fakulty, po roky chátral. Chyběly prostředky na jeho údržbu, rekonstrukce tohoto areálu v dané době nebyla plánována. Již na sklonku 17. století se staly severní a východní objekty koleje neobyvatelnými. Po zřícení části východního křídla roku 1714 rozhodl rektor a profesori lékařské a právnické fakulty, že v ruinách, které jsou životu nebezpečné, nebudou vyučovat. Výuka těchto fakult byla přesunuta do Václavovy koleje, která byla o něco méně zchátralá. Disputace a promoce byly přesunuty do Týnského kostela. Státní komise byla požádána, aby nechala Karolinum opravit, neboť žádali o univerzitní knihovnu pro výuku mediků. Tato přestavba celý areál na poslední chvíli zachránila, opravy však byly omezeny na nejnutnější zásahy pro jeho záchranu, nikoli pro jeho modernizaci. Lékařská i právnická fakulta měly v Karolinu sedm poslucháren, včetně auly.<sup>17</sup>

Lékařské ústavy opustily Karolinum až koncem sedmdesátých let 19. století, když byly dokončeny budovy v tehdejší Salmovské zahradě naproti Všeobecné nemocnici.<sup>18</sup>

Rok 1781 byl počátkem reformy Karlovy univerzity, neboť bylo umožněno studium lidem nekatolického vyznání, tedy nekatolíci luterského a kalvínského vyznání mohli nabývat akademických hodností. Reformní aktivita za doby Josefa II. pokračovala v roce 1784 vydáním studijního řádu, který byl v českých zemích uplatněn po zkušebním období, kterým prošel na vídeňské univerzitě. Velmi závažným ustanovením bylo zavedení německého jazyka jako vyučovacího jazyka na všechny vyšší školy. Rokem 1784 tedy na většině oborů mizí latinský jazyk jako výlučný jazyk intelektuálů a vzdělanců. Studijní řád také prodlužoval filozofická studia z dosavadních dvou na tři roky a přinášel velké rozšíření studijních oborů.<sup>19</sup>

---

<sup>16</sup> PETRÁŇ, Josef – PETRÁŇOVÁ, Lydia – MICKA, Martin – PALÁN, Oto: *Praha univerzitní*, Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018, str. 34

<sup>17</sup> PETRÁŇ, Josef: *Karolinum*, Charles University in Prague, Karolinum Press, 2010, str. 44

<sup>18</sup> PETRÁŇ, Josef – PETRÁŇOVÁ, Lydia – MICKA, Martin – PALÁN, Oto: *Praha univerzitní*, Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018, str. 35-36

<sup>19</sup> ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy II 1622–1802*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1996, str. 51

Další podstatné změny přišly v polovině 19. století. V revolučním roce 1848 se univerzita chystala oslavit pětileté výročí svého založení. Byl zbudován pomník zakladateli, Karlu IV., u Karlova mostu, byla vyražena jubilejní medaile a chystala se velká slavnost s udílením čestných doktorátů. Nicméně oslavy k výročí univerzity zanikly v ruchu revolučních událostí. Dne 15. března 1848 v Karolinu pražští studenti sepsali za pomoci děkana Filozofické fakulty Augustina Smetany petici panovníkovi, kde žádali aplikaci občanských svobod v životě univerzity. Již dne 31. března 1848 bylo vyhlášeno zrovnoprávnění českého jazyka s německým jazykem. Takzvaný prozatímní zákon, který byl připraven ministrem Lvem Thunem a zveřejněn dne 30. září 1849, zaváděl aplikaci občanských svobod v životě univerzity, dále rušil policejní dohled nad přednáškami, rušil cenzuru i kontrolu prospěchu posluchačů jako podmínku dalšího studia. Právní normou se poté stal Všeobecný studijní řád z roku 1850, který byl zveřejněn za doby absolutismu Alexandra Bacha, který hlídal každý pokrokovější politický či kulturní projev, který byl poté stíhán jako státu nepřátelský.<sup>20</sup>

### 3.1 Rozdělení Karlo-Ferdinandovy univerzity

Dne 7. října 1879 konečně čeští poslanci zaujali místa ve vídeňské říšské radě, a tak byla ukončena jejich dosavadní politika pasivní rezistence. Dne 17. listopadu 1879 předsednictvo Českého klubu na říšské radě, tedy jmenovitě František Ladislav Rieger, kníže Jiří Lobkovicz a František Alois Šrom, podalo panovníkovi obšírné memorandum, které se týkalo rovného práva českého jazyka na úřadech, ve státních školách a na pražské univerzitě, jejichž řešení mělo být panovníkovou vstřícnou reakcí na tento stav.<sup>21</sup>

Jinou reakcí na memorandum českých poslanců se stal pamětní spis z prosince 1879, který byl podepsán čtyřiceti německými profesory, dvaceti docenty lékařské a filozofické fakulty, který uvádí „... Zdá-li se již z nějakých důvodů nutné, aby byl Čechům dán prostor k uspokojení oněch národních potřeb, které v poslední době chtějí uspokojit na pražské univerzitě, nemůže se tak stát,

---

<sup>20</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str.145-147

<sup>21</sup> HAVRÁNEK, Jan: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 183

aniž by byly vážně poškozeny vědecké zájmy univerzity, ani pouhým zvětšením počtu českých profesur, ani zřízením českých paralelních fakult, ale pouze vytvořením zvláštní české univerzity.“<sup>22</sup>

Dne 11. dubna 1881 císař vydal nejvyšší rozhodnutí, ve kterém schválil, aby poměry v Praze byly uspořádány tak, aby v Praze existovala jedna univerzita s německým jazykem vyučovacím a jedna univerzita s českým jazykem vyučovacím. Dále aby obě nadále užívaly jména Karlo-Ferdinandova. Členové vídeňské vlády vyslovili obavy, zda absolventi české univerzity budou plně ovládat úřední německý jazyk. Císař v dubnové rezoluci z roku 1881 požadoval, aby ministerstvo vypracovalo takové předpisy pro státní zkoušky, které by zaručovaly, že každý absolvent odejde z univerzity s dokonalou znalostí německého jazyka. Ministr vyučování pověřil na jaře 1881 zvláštní komisi, která byla složena z profesorů obou národností, aby připravila konkrétní návrhy dělení. Ve sboru akademických hodnostářů vznikly spory o to, jak bude využito univerzitního jmění, budov a místností. Neuspěly ovšem radikální náměty na prostorové oddělení, které chtěly české univerzitě přidělit Klementinum a německé univerzitě Karolinum. Tak zůstaly obě Filozofické fakulty v Klementinu a obě právnické fakulty v Karolinu. O zájmu o českou univerzitu vypovídá to, že již v prvním, zimním semestru roku 1882/1883 se na dvě české fakulty zapsalo 1055 studentů, zatímco na čtyři německé fakulty 1695 studentů. O rok později, když byla otevřena i česká lékařská fakulta, bylo na české univerzitě podstatně více studentů než na německé Karlově univerzitě. Němečtí hodnostáři si přivlastnili insignie, které byly předány novému rektorovi na nerozdělené univerzitě.<sup>23</sup> Česká univerzita si tak musela nechat zhotovit insignie nové.<sup>24</sup>

---

<sup>22</sup> HAVRÁNEK, Jan: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 183-184

<sup>23</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 195

<sup>24</sup> HAVRÁNEK, Jan: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 185-186

## 4 Filozofická fakulta po rozdělení univerzity

Po rozdělení univerzity na českou a německou byla Filozofická fakulta velice aktivní. Filozofická fakulta zahájila svou činnost ze všech ostatních fakult jako první. Profesorský sbor fakulty byl potvrzen dne 14. května 1882, avšak zpočátku nebyl profesorský sbor příliš četný a na fakultu zatím nepřišli všichni čeští profesori či docenti. V prvním roce činnosti Filozofické fakulty měla fakulta celkem třicet jedna učitelů, z toho čtrnáct řádných profesorů, šest mimořádných a jednoho suplujícího, sedm soukromých docentů a tři lektory. Bylo velice nutné doplňovat v české univerzitní vědě chybějící obory. Vědecká úroveň v dané době nebyla vyrovnaná, což ovšem nebylo pouze na schopnostech vyučujících. Bylo třeba uvést v život semináře, vybavit je knihovnami a připravit učební texty.<sup>25</sup>

Filozofická fakulta se dělila s německou o Klementinum, kde Filozofické fakultě bylo vyhrazeno sedm poslucháren, kde se střídaly přednášky se cvičeními. Děkanství fakulty bylo společně s rektorátem v Karolinu. O vzájemných nevraživých vztazích české a německé Filozofické fakulty té doby svědčí zeď, která rozděluje od roku 1883 botanickou zahradu na Smíchově na dvě poloviny, byť dle rozhodnutí z roku 1882 měly obě fakulty užívat celé zahrady společně a nerozdílně, tedy s výjimkou vědeckých pokusů. Neustále spory vedly k tomu, že roku 1902 byla smíchovská zahrada prodána, a později byl českou Filozofickou fakultou koupen pozemek na místě, kde stojí dnešní botanické zahrady.<sup>26</sup>

Ústavy Filozofické fakulty byly různě rozmístěny v nájmech po Praze, přírodovědné byly postupně v letech 1898 až 1911 přemístěny do nových budov na Novém Městě – na Karlově a na Albertově. Pro filologické semináře a filozofické obory byly vyčleněny od roku 1898 místnosti v pronajatém domě ve Veleslavínově ulici č. 4/96. Historické obory zůstaly v Klementinu.

---

<sup>25</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 19

<sup>26</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 257-259



Roku 1903 byl kvůli enormnímu zájmu posluchačů rozšířen přednáškový prostor pronájmem velkého sálu v tzv. Lázeňském domě na Malé Straně v Lázeňské ulici č. 6/286.<sup>27</sup>

Začátek války v roce 1914 znamenal nepříznivé změny, jak pro studenty, tak pro profesory na Filozofické fakultě. Učitelé i studenti od osmnácti do padesáti let byli nuceni jít k vojenským odvodům a řada z nich tak odešla z fakulty na fronty. Armáda využila nějaké budovy Filozofické fakulty pro své účely. Profesori Filozofické fakulty nezaujali jednotné stanovisko ve válečné krizi vůči monarchii jako takové. Profesor Tomáš Garrigue Masaryk a docent Edvard Beneš odešli do zahraničí a postavili se do čela českého zahraničního odboje. Dále někteří z učitelů, kteří na Filozofické fakultě zůstali, udržovali styky s Maffii, tedy domácím odbojovým centrem, jiní se nijak naopak netajili svými obavami z politických změn po první světové válce, a tak projevovali loajalitu vládě.<sup>28</sup>

Pokud vezmeme v potaz, že v čele českého zahraničního odboje stáli fakultní učitelé, ještě více to zesílilo represe z řad vídeňských úřadů vůči Filozofické fakultě i celé české univerzitě obecně. Filozofická fakulta však všechny druhy represí či jiných forem nátlaků ustála, a kromě některých veřejných forem loajality, jako byly projevy hodnostářů či upisování válečných půjček, pokračovala ve výuce podle vlastního programu, podle vědeckých a předválečných představ.<sup>29</sup>

---

<sup>27</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, 260-261

<sup>28</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997, str. 302

<sup>29</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 264

## 5 Filozofická fakulta od roku 1918

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 byl přijat zákon č.135/1920 Sb. z. a. n., o poměru pražských univerzit, tzv. Lex Mareš, který se nazývá podle jeho předkladatele, poslance a profesora Františka Mareše. Podstatou toho zákona je, aby z názvu univerzity zmizelo Ferdinandovo jméno, které do té doby připomínalo útlak po bitvě na Bílé Hoře. Účelem zákona bylo tedy dokončit rozdělení Karlo-Ferdinandovy univerzity na českou a německou část a rozhodnout, která z nich je nositelkou původních tradic. Formálně byl navenek nový stav obou pražských univerzit vyjádřen změnou názvů. Česká univerzita nesla i nadále jméno Karlovo, německá univerzita byla pojmenována Německou univerzitou v Praze. Do přijetí tohoto zákona byla česká univerzita považována za nově vzniklou, výše zmíněný zákon však prohlásil českou univerzitu za původní Univerzitu Karlovu, nesoucí zakladatelovo jméno. V důsledku toho česká univerzita získala do svého výlučného majetku Karolinum, univerzitní archiv, univerzitní registraturu, starobylé univerzitní insignie, pečeti a další památky, které byly doposud v držení německé Karlovy univerzity. V tomto směru však nebyl zákon proveden okamžitě, až teprve nový rektor Karel Domin v roce 1934 žádal o zápis vlastnictví Univerzity Karlovy ke Karolinu a o předání insignií. V listopadu 1934 bylo rozhodnuto o povinnosti německé Karlovy univerzity vydat insignie a situace se vyhrtila do několikadenních násilných událostí, které dnes nazýváme insigniáda. Po přijetí zákona č.135/1920 Sb. z. a. n., o poměru pražských univerzit byla také potřebná a naléhavá reorganizace veškerého školství, s přihlédnutím na národní samostatnost, ale také s ohledem na společenské a kulturní změny, k nimž dospěl dlouhodobý vývoj a které měly mnohem větší a širší rozsah.<sup>30</sup>

Po nabytí státní samostatnosti byly vytyčeny politické ideje nového československého státu, s nimiž byl aktualizován program společenských oborů, které byly fakultě. Po vzniku republiky vznikla, či se plně projevila, vlna nacionalismu, která se společně s politickou ideou tzv. čechoslovakismu, která se snažila integrovat pospolitost obyvatel mimo hranice Československé republiky, což se muselo projevit i ve fakultním dění Univerzity Karlovy.

---

<sup>30</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 271

Jednou z ukázek by mohla být orientace zahraniční politiky Československého státu, což vedlo k podpoře projektu slavistického studijního centra na fakultě, které mělo sloužit především zahraničním studentům studujícím na Filozofické fakultě. Tento projekt ovšem ovlivnil vývoj slovanské filologie, ale také různých historických oborů a národopisu.<sup>31</sup>

Po první světové válce se pro absolventy značně rozšířila příležitost k uplatnění. Odcházel nadále jako učitelé do nově vybudované sítě československých středních škol, zejména na slovenské školy, dále do nových kulturních institucí či redakcí řady tradičních i nových periodik. Díky novým možnostem ve dvacátých letech 20. století se udržel poměrně vysoký stav posluchačů fakulty, jejich stav se pohyboval v průměru mezi 1500 a 1600 studenty. Ve srovnání s lékařskou fakultou či právnickou fakultou nebyl relativní přírůstek studentů filozofie velký. V prvních poválečných letech převládali na fakultě muži, mezi nimi byli též demobilizovaní vojáci, kteří měli určité úlevy při státních zkouškách. To také, do jisté míry, způsobilo, že se zvýšil věkový průměr studujících. V akademickém roce 1922/1923 bylo na fakultě takřka 21 % mužů starších 25 let. V první polovině dvacátých let 20. století můžeme ještě stále sledovat v zápisech do prvního ročníku řádného studia převahu mužů nad ženami, avšak již mezi lety 1927/1928 studovalo na fakultě 771 mužů a 858 žen.<sup>32</sup>

## 5.1 Reorganizace Filozofické fakulty

Podstatnou reorganizací v rámci univerzitních studií na Filozofické fakultě se stalo oddělení přírodovědných oborů od Filozofické fakulty v roce 1920 a vznik samostatné Přírodovědecké fakulty. Tak bylo dovršeno dlouholeté úsilí, neboť na filozofii zůstaly jen společenskovědní obory. V nové době, kdy reforma středoškolského vzdělávání a rozvoj vědních oborů vyžadovalo vznik nových disciplín, se stávala nabídka oborů na filozofii téměř nepřehlednou a rozdělení bylo jediným vhodným řešením.

---

<sup>31</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 271

<sup>32</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 318-320

Znamenalo to také průlom staleté tradice čtyř univerzitních fakult od založení pražské univerzity v roce 1348. Návrh na rozdělení byl připraven již roku 1908, kdy se ovšem nesl ve znamení sporů o obsazování akademických funkcí mezi zástupci humanitních a přírodovědných oborů a nebyl realizován. První světová válka oddálila řešení tohoto problému, které se poté stalo ještě naléhavějším během školských reforem v nové republice. Přírodovědecká fakulta zahájila výuku v roce 1920/1921.<sup>33</sup>

---

<sup>33</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 273

## 6 Vznik nové budovy

Rozmístění Filozofické fakulty na různých místech po Praze, často v nájemných domech a v nájemných místnostech, nebylo nijak ideálním stavem. Sídlo děkana Filozofické fakulty a jeho administrativa a Historicko-epigrafický seminář se nacházely v Krakovské ulici č. 6 v Praze 2. Semináře pro srovnávací jazykozpyt indoevropský, pro klasickou filologii, pro slovanskou filologii, pro románskou filologii, pro germánskou filologii, pro anglickou filologii se nacházely v seminární budově ve Veleoslavínově ulici č. 96/4 v Praze 1, kde se také nacházela příruční knihovna orientální filologie. V Klementinu se vyučovaly předměty historické, pro pomocné vědy historické, archeologické, pro dějiny umění. V Klementinu se také nacházel Archeologický ústav a kabinet pro dějiny umění. V Lázeňském domě č. 286 v Praze 1 – Malá Strana se nacházely posluchárny fakulty, kde probíhaly přednášky pro velké skupiny posluchačů. V Kaulichově domě na adrese Karlovo náměstí č. 21 v Praze 2 se konaly semináře filozofické, sociologické, pedagogické a pro československou archeologii. Na adrese U Karlova č. 5 v Praze 2 se aktuálně ve výstavbě nacházela budova přírodovědné sekce, tedy Fyzikální ústav, Zoologický ústav, Kabinet pro antropologii a demografii, Ústav pro teoretickou fyziku, matematicko-fyzikální seminář, seminář pro užitou matematiku, Meteorologický ústav, fonetická laboratoř. V budově přírodovědné sekce na Albertově č. 6, v Praze 2 se nacházel Mineralogický ústav, Geologický ústav a Geografický ústav. V budově přírodovědné sekce Na Slupi ve Studničkově ulici v Praze 2 se nacházel Chemický ústav, Ústav pro chemii farmaceutickou a aplikovanou. V budově přírodovědné sekce v ulici Benátské č. 433 v Praze 2 se nacházel Botanický ústav, Botanická zahrada a Ústav pro fyziologii rostlin. Vila Amalie, ve Švédské ulici č. 635/7 na Smíchově v Praze 5 byla místem pro Astronomický ústav s observatoří.<sup>34</sup>

Fakultní budovy, které byly postaveny na konci 19. století a počátkem 20. století, byly – viz adresy výše – určeny přírodovědným ústavům, a v roce 1920 tak připadly Přírodovědecké fakultě. Filozofii tak z univerzitních budov zbylo jen Klementinum, které však bylo z větší části obsazeno k mimouniverzitním účelům.

---

<sup>34</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 274-275

Od roku 1919 se pravidelně v inauguračních projevech rektorů opakovala zmínka o naléhavém vybudování důstojného a provozu odpovídajícího umístění budovy pro Filozofickou fakultu. Nejprve byl připraven projekt výstavby vysokoškolského areálu na Letné, kde měla též Filozofická fakulta najít své umístění. V roce 1920 začala výstavba budovy vedle Akademického gymnázia v Praze, s níž se počítalo jako se sídlem děkana fakulty a také některých ústavů fakulty. Nakonec byly fakultě poskytnuty místnosti v novostavbě budovy Ministerstva zahraničního obchodu v Břehové ulici na Starém Městě, kterou projektoval architekt doktor Josef Sakař v roce 1920. Začátkem roku 1923 se tedy do budovy v Břehové ulici na Starém Městě stěhovaly některé obory, které měly největší problémy s prostorovými obtížemi.<sup>35</sup>

## 6.1 Architekt doktor Josef Sakař

Architekt, doktor Josef Sakař (1856–1936) se dnes může jevit jako téměř zapomenutý architekt, ale na přelomu 19. a 20. století se řadil k respektovaným osobnostem české architektury. Byl to tedy významný český architekt a stavitel, který žil a působil hlavně v Praze. Jeho stavební práce významně přispěly k rozvoji české architektury na přelomu 19. a 20. století. Studoval stavební obor na dnešním Českém vysokém učení technickém v Praze, kde zakončil své studium v roce 1880. Mezi lety 1882 až 1885 byl jedním ze stavitelů, kteří se podíleli na obnově požárem zničeného Národního divadla v Praze. Díky vlivu svého učitele, architekta Josefa Zítka se ve svých architektonických začátcích orientoval na novorenesanci. V mládí se na svých cestách v Římě a Florencii zabýval studiem renesance a antiky. Stavitelem se stal podle dekretu místodržitelství ze dne 18. ledna 1888 a na základě magistrátního výměru ze dne 18. února 1888.<sup>36</sup>

V roce 1912 byl jmenován mimořádným členem České akademie věd a umění a roku 1913 roku mu byl také udělen čestný titul doktora technických věd Českého vysokého učení technického v Praze. Josef Sakař mimo projektování

---

<sup>35</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 273-275

<sup>36</sup> VLČEK, Pavel a kol.: *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků*, vydavatelství Academia, Praha, 2023, str. 784

velkých architektonických staveb v rámci Prahy působil také na území pražského Karlína, kde zastával funkci stavebního rady.<sup>37</sup>

Do širokého povědomí veřejnosti se dostal doktor Josef Sakař svou velkou novostavbou budov křížovnického konventu s červenou hvězdou do Křížovnické ulice v Praze 1. Stavba této budovy probíhala od roku 1909 do roku 1912 a jednalo se o novobarokní novostavbu na místě původních budov, které byly zbořeny v roce 1909. Dalším významným projektem doktora Josefa Sakaře, který je nutno zmínit, byl projekt školy na dnešním Lyčkově náměstí v Praze – Karlíně, kdy stavba tohoto projektu probíhala mezi lety 1904 a 1906. Po stranách dvoupatrová, ve střední části pak třípatrová stavba má téměř palácovou dispozici, je také bohatě zdobena plasticky i malířsky. Mezi lety 1910 a 1911 vznikl na návrh doktora Josefa Sakaře pozdně secesní národní dům v Karlíně. Doktor Josef Sakař také navrhl projekt nájemního domu s obchody a tiskárnou. Tento projekt byl realizován na Václavském náměstí čp. 838/9 v Praze mezi lety 1913 a 1914. Doktor Josef Sakař byl také spoluautorem Paláce České banky či také Paláce Ligna, domu postaveného na křižovatce Václavského náměstí a Vodičkovy ulice, na adrese č. p. 791 v Praze. Budova vznikla jako moderní zázemí pro Českou banku, ale byla zde také obchodní pasáž a biograf. Autorem návrhu stavby byl architekt Osvald Polívka, který spolupracoval s architektem doktorem Josefem Sakařem.<sup>38</sup> Mezi jeho poslední projekty patří jeho účast na projektu budovy České eskomptní banky, kdy stavbou byl novoklasicistní bankovní palác v Praze na adrese Na Příkopě 969/33 mezi lety 1930 až 1932. Spoluautoři doktora Sakaře byli: Karl Jaray, Rudolf Hildebrand, Ernst Gotthilf a Alexander Neumann.<sup>39</sup>

Jako znalec historické architektury stál doktor Josef Sakař v letech 1920 až 1923 v čele Státní regulační komise pro Prahu. Architekt, doktor Josef Sakař patří mezi důležité osobnosti české architektury své doby, jeho architektonická díla zdobí mnoho míst, zejména v Praze. Je pohřben na Olšanských hřbitovech v Praze.<sup>40</sup>

---

<sup>37</sup> TOMEŠ, Josef a kol.: *Český biografický slovník XX. století, III. Díl Q – Ž*, vydavatelství Paseka, Petr Meissner 1999, str. 86

<sup>38</sup> ŠVÁCHA, Rostislav: *Umělecké památky Prahy, Nové Město, Vyšehrad, Vinohrady*, vydavatelství Academia, Praha 1998, str. 59

<sup>39</sup> VLČEK, Pavel: *Umělecké památky Prahy, Staré Město, Josefov*, vydavatelství Academia, Praha, 1996, str. 513

<sup>40</sup> VLČEK, Pavel a kol.: *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků*, vydavatelství Academia, Praha, 2004, str. 784

## 6.2 Koupě pozemků pro novou budovu Filozofické fakulty

Ve dvacátých letech 20. století se stal doktor Josef Sakař architektem nové, účelové budovy pro Filozofickou fakultu v pražském Josefově. Budova byla postavena mezi lety 1924 a 1930 podle jeho plánů. Architekt Josef Sakař též projektoval v roce 1920 novostavbu budovy Ministerstva zahraničního obchodu v Břehové ulici na Starém Městě, která je svým vzhledem velice podobná nové hlavní fakultní budově.<sup>41</sup>

Sakař začal vlastně projekt pro budovu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy projektovat již před první světovou válkou. Dne 10. října 1924 byla schválena Magistrátem pro hlavní město Prahu konečná verze jeho plánů. Na základě vyjádření Památkového úřadu se jednalo o klidnou stavbu, která kompozičně vyhovovala danému prostředí.<sup>42</sup>

Již dne 30. ledna 1908 byla uzavřena smlouva trhová, která pojednává o koupi pozemků pro universitní účely. Obec královského hlavního města Prahy prodala pozemky v Praze I. a V. za cenu 2.187.488 Kč. Na pozemcích, jejichž katastrální označení bude v průběhu času změněno, je plánovaná výstavba nové budovy pro Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy.<sup>43</sup>

Výměrem ze dne 11. února 1932 č.j. III-14729/31 předepsal Magistrát hlavního města Prahy Zemskému úřadu náhradu za výstupky, kterými byl novostavbou budovy Filozofické fakulty zabrán veřejný statek v Praze I a V., úhrnná částka za zabrání veřejného statku byla 429.480 Kč. Podle článku V. tržové smlouvy je v tržové ceně obsažena také cena za plochy zabrané případnými podezdívkami, rizality či jinými stavebními výstupky, kdy tyto plochy byly rovněž předmětem tržové smlouvy. V tržové smlouvě bylo stanoveno, že stát není povinen platit obci pražské kromě tržové ceny žádné jiné platy za koupené staveniště, zejména ne za plochy pro případné podezdívky, rizality a jiné stavební výstupky.<sup>44</sup>

V rámci stavby však byly skutečně zabrán plochy než ty, které byly výslovně uvedeny v tržové smlouvě. V rámci uzavření tržové smlouvy

---

<sup>41</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 273-275

<sup>42</sup> VLČEK, Pavel: *Umělecké památky Prahy, Staré Město, Josefov*, vydavatelství Academia, Praha, 1996, str. 556

<sup>43</sup> Národní archiv, fond Ministerstvo veřejných prací, č. k. 2406, inv. č. 3104, sign.293d

<sup>44</sup> Národní archiv, fond Ministerstvo veřejných prací, č. k. 2406, inv. č. 3104, sign.293d



z roku 1908 a ustanovení článku V. navrhuje Ministerstvo veřejných prací, aby v zájmu knihovního pořádku byly zmíněné plochy postoupeny zvláštním prohlášením do vlastnictví Československého státu.<sup>45</sup>

Z pozemkových knih a jejich výpisů pod číslem jednacím 27a-131/10-52.537 ze dne 7. ledna 1934 je patrné, že státní pozemky, na kterých byla plánována nová budova Filozofické fakulty, jsou zapsány na vložkách čísel 796, 798 a 1564 pozemkové knihy katastrálního území Praha – Staré Město jako vlastnictví Československého státu. V rámci pozemku, číslo vložky 796, kdy se jednalo o parcelní číslo 297, zahrada, staveniště či parifikát. V zápisu je uvedeno, že dle zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 354 Sb. z. a. n. se vkládá právo vlastnické Československému státu. Dle dopisu České finanční prokuratury v Praze se dne 17. března 1927 č.j. 23637 odd. VIII poznamenává oprava zápisu práva vlastnického Československého státu na Československý stát správu školskou. V rámci pozemku, číslo vložky 798, se jednalo o parcelní číslo 296 zahrada, staveniště či parifikát, které se dělilo na parcelní čísla 371/2 a 372/2 – stavební parcely na katastrálním území Praha – Josefov. V zápisu je uvedeno, že podle zákona ze dne 12. srpna 1921 č. 354 Sb. z. a. n. se vkládá právo vlastnické Československému státu – školská správa.<sup>46</sup>

Potřebné části pozemků jsou zapsány jako parcela číslo 1/1 v Praze – Josefově ve vložce č. 19 pozemkové knihy Josefovské, parcely číslo 18/2 a 47. Ulice jsou zapsány v seznamu veřejného statku I. katastrálního území v Praze – Josefově a parcelní číslo 160/1, 166/1 a 169/2. Ulice jsou zapsány v seznamu veřejného statku katastrálního území Praha – Staré město.<sup>47</sup>

---

<sup>45</sup> Národní archiv, fond Ministerstvo veřejných prací, č. k. 2406, inv. č. 3104, sign.293d

<sup>46</sup> Národní archiv, fond Ministerstvo veřejných prací, č. k. 2406, inv. č. 3104, sign.293d

<sup>47</sup> Národní archiv, fond Ministerstvo veřejných prací, č. k. 2406, inv. č. 3104, sign.293d

## 7 Průběh výstavby nové budovy

Při studiu písemných pramenů týkající se informací o výstavbě nové budovy pro Filozofickou fakultu jsem se mnohokrát dostávala do slepých uliček, ať už v mnoha monografiích, tak i v archivních pramenech. Filozofická fakulta byla sice od jejího založení jednou z nejvýznamnějších fakult Univerzity Karlovy, nicméně postupem doby se dostávala do pozadí a nebyl jí poskytován dostatek pozornosti, jaký by si zasloužila. Pokud bych použila srovnání například s Právnickou fakultou Karlovy univerzity lze vidět, že Filozofická fakulta nedostávala, ze strany univerzity, dostatečnou pozornost. Výstavby budov Filozofické fakulty a Právnické fakulty byly započaty ve stejném roce, v roce 1924. Pokud byste se však dnes zaměřili na výstavbu nové budovy Právnické fakulty na náměstí Curieových u Čechova mostu, zjistili byste, že budova Právnické fakulty byla více pozorována, a proto o výstavbě budovy této fakulty existuje podstatně více pramenů či záznamů v archivech a zmínek v tisku a v literatuře. Při mé badatelské činnosti, kdy jsem hledala v Národním archivu záznamy o výstavbě budovy Filozofické fakulty, jsem stále nacházela archivní dokumenty, týkající se právě budovy Právnické fakulty. V Národním archivu existují podrobné záznamy o architektonických výkresech od architektů Jana Kotěry a Ladislava Machoně, dále se zde nacházejí náčrty budovy této fakulty včetně popisů elektroinstalačních prací, zdících prací a obdobných konkrétních úprav již postavené budovy.<sup>48</sup>

Pokud byste ale očekávali, že podobné záznamy najdete též o budově Filozofické fakulty, budete překvapeni, neboť podrobné záznamy v Národním archivu nejsou k nalezení.

---

<sup>48</sup> Národní archiv, fond Ministerstva veřejných prací

## 7.1 Bádání v Národním archivu

Každý archiv má různé archivní pomůcky, které pomáhají badatelům při jejich hledání v archivních fondech. Archivní pomůcky, které nám pomáhají ve vyhledávání, můžeme nazývat například inventáře, rejstříky či katalogy. Tyto pomůcky mi velice pomohly zorientovat se v archivních fondech. Při mé první badatelské návštěvě Národního archivu na podzim roku 2023 jsem procházela inventáře ministerstev, u kterých jsem předpokládala, že se jich výstavba nové budovy pro Filozofickou fakultu nějak dotýkala. Zaznamenala jsem si čísla kartonů, které se týkaly hesel, jako například „nová budova“ či „výstavba budovy“. Od podzimu 2023 až do ledna 2024 jsem procházela kartony stavebního oddělení Zemského úřadu v Praze, Ministerstva školství a národní osvěty, Ministerstva veřejných prací.

V knize zemského úřadu č. 110, kancelářské oddělení 24B, kmenové číslo 246.556 je popsáno, že záznamy ohledně výstavby nových budov pro fakultu Právnickou a Filozofickou Univerzity Karlovy byly dne 10. září 1928 přesunuty do spisovny. Ovšem nyní lze ve fondu Ministerstva veřejných prací nalézt pouze záznamy týkající se Právnické fakulty.

V knihách 125 a 127 fondu Nejvyššího účetního kontrolního úřadu je mnoho zmínek, které se vztahují k výstavbě budovy pro Filozofickou fakultu. Nejvyšší účetní a kontrolní úřad hrál klíčovou roli v zajišťování transparentnosti a odpovědnosti v rámci státního hospodaření Československé republiky. Činnost tohoto úřadu byla klíčová pro udržování důvěry veřejnosti ve finanční správu a pro efektivní využívání veřejných prostředků. Z toho důvodu je patrné, že tento úřad musel výstavbu nové budovy pro Filozofickou fakultu schválit, dále jistě musel její výstavbu a nakládání s veřejnými prostředky kontrolovat.

V knize 125 jsou zmíněny záznamy o Filozofické fakultě Univerzity Karlovy pod čísly 767, 768, 2485, 2496, 3259, 4249, 5918, 5982, 6090, 7730 z roku 1928, dále záznamy číslo 944, 970, 1057, 1892, 2178, 2179, 2180, 3635, 3636, 3637, 4292, 4295, 6340, 6341, 7007, 7030, 7031, 7574, 7575 z roku 1929. V knize 127 jsou zmíněny záznamy pod čísly 619, 620, 1740, 1909, 3143, 3969, 3970, 3971, 3972, 5817, 5818, 5931, 5932, 6200, 6201, 6547, 6590, 7107, 7195, 7196, 8079, 8115 z roku 1930, dále záznamy číslo 1315, 1316, 2258, 3163, 3327, 4263, 4615, 4991, 5104, 5105, 5292, 5331, 5443, 5499, 7683, 7781, 9081, 9967,

10040 z roku 1931. Všechna tyto čísla jednací se vztahovala k různým kartonům daného fondu Nejvyššího účetního kontrolního úřadu, jmenovitě například kartony č. 599, 601, 602, 603, 606, 608, 609, 611, 612, 613, 615. Stavební byly označeny č. 5670, 5841, 8358, 8813 z roku 1931, což se vztahovalo na kartony č. 609, 612 a 613. V žádném kartonu, o kterém jsem výše psala, se však nenacházely dokumenty k výstavbě budovy Filozofické fakulty a ani zde nebyly zmínky o tom, že by byly dokumenty přeraženy do jiného fondu či archivní sbírky. Dokumenty, které byly správně zaznamenány, se aktuálně v Národním archivu nenacházejí.

Jak již bylo zmíněno, roku 1924 začaly stavební práce na projektu výstavby nové budovy pro Filozofickou fakultu. Jedním z prvních dokumentů, nalezených v Národním archivu, je pozvánka k prvnímu setkání stavebního výboru, které se uskutečnilo dne 23. prosince 1924 v 15:30 hodin ve stavebním hnutí Právnické fakulty na Dvořákově nábřeží u Čechova mostu.<sup>49</sup> Stavební výbor se scházel ve složení: ministerský rada Ing. V. Bejšovec, vrchní odborný rada Ing. F. Fiala, ministerský rada Dr. A. Starý, odborný předseda Dr. M. Malbohán, vrchní odborný rada Dr. F. Brejcha, děkan Filozofické fakulty v letech 1926 až 1927 prof. Dr. B. Hrozný, prof. Dr. G. Friedrich, vrchní odborný rada Ing. R. Králíček, ministerský rada Ing. J. Valečka, státní komisař Ing. K. Šípek, vrchní odborný rada Ing. A. Janoušek, odborný rada Ing. V. Pýcha a stavební komisař Ing. B. Grunt. Děkan Filozofické fakulty se měnil podle jeho funkčního období. Díky pozvánkám, které se v Národním archivu dochovaly, můžeme sledovat, jak postupovaly práce stavebního výboru, podle toho, co bylo v rámci sezení stavebního výboru projednáváno. Dne 22. dubna 1925 v 16:00 hodin se řešily změny v instalaci centrálního topení a další běžné záležitosti stavby. Dne 26. června 1925 v 16:00 hodin stavební výbor řešil zadání obvodových zdí podnikatelské firmě, dále povolení další splátky za betonářské práce, dále odměnu pro inspicienta Ing. Šípka za dozor a v neposlední řadě běžné záležitosti stavby. V pořadí čtvrtá schůze stavebního výboru pro výstavbu Filozofické fakulty se konala dne 19. listopadu 1925 v 15:00, kdy se projednávala sdělení o výsledku vypsání stavby, dále ustanovení kolaudátora provedených základů, dále zde byla řešena

---

<sup>49</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

odměna účetnímu oddělení za přepočítání nabídek a dodatečné schválení honoráře projektanta. V pátek dne 4. prosince 1925 v 15:00 stavební výbor sděloval výsledky jednání zadávací komise. Dále se na této schůzi řešilo zadání prací zednických, nádenických, betonářských, kominických a dodávka železa. Projednávaly se odměny účetnímu řediteli a účetnímu úředníkovi stavebního výboru za vedení stavby po účetní stránce. Zde můžeme sledovat, jak postupoval stavební výbor na počátku výstavby, neboť zde vidíme, že se stavební výbor řešil hlavně zednické práce, které souvisely se stavbou a také náležitě odměny osobám, které se přímo podílely na výstavbě.<sup>50</sup>

Dne 1. února 1926 v 15:00 proběhla první schůzka stavebního výboru v roce 1926, při které se řešilo rozhodnutí o rozsahu kamenických prací a o volbě materiálu pro kamenické práce, dále se zde projednával dosavadní postup stavby nové fakulty a také odměny účetnímu řediteli a účetnímu úředníkovi stavebního výboru za vedení stavby po stránce účetní. Další schůze stavební výboru proběhla dne 24. března 1926 v 15:00, na kterém se probírala splátka 95.000 Kč firmě Belada za cihly. Dále bylo nutné shodnout se na přípravě kamenného obložení nad přízemkem, poté zadat kamenné portály ve Valentinské ulici a také oznámit zadávací částku, za kterou byly zadány Paloušovi travertinové obklady v přízemku. V poslední řadě podnikatelská firma požadovala nové ceny za některé železobetonové práce, které byly změněny. Dne 26. května 1926 v 15:00 proběhla již třetí schůze stavebního výboru v roce 1926, na které se rozhodovalo o kamenných obkladech hlavní fasády v prvním, druhém a třetím patře a o vypsání těchto prací. Dále bylo na programu projednání splátky firmě Belada, splátka firmě Kujal a splátka firmě Beneš. Na této schůzi se také odsouhlasil a poukázal architektonický honorář pro projektanta doktora Josefa Sakaře. Dalšími body této schůze bylo zásadní rozhodnutí o přídavcích, které požadovala firma Beneš a sdělení o postupu stavby. Další setkání stavebního výboru již neprobíhalo v kanceláři novostavby Právnické fakulty na Dvořákově nábřeží v Praze, ale v kanceláři hnutí novostavby Filozofické fakulty na Smetanově náměstí v Praze, které se uskutečnilo dne 24. června 1926 v 15:00, na kterém se četla zpráva o postupu stavby a postupu dodání travertinu, dále se hodnotil výsledek vypsání kamenické práce a zásadní souhlas k zadání. Dalším bodem v programu byla

---

<sup>50</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

splátka České společnosti pro průmysl kamenický a splátka firmě Belada. Na programu bylo v rámci této schůzky také projednání smlouvy projektanta doktora Josefa Sakaře, která obsahovala lhůty, které byly změněny. Dne 22. září 1926 v 15:00 proběhla další schůzka stavebního výboru, kdy na programu bylo čtení zprávy o postupu stavby a dodávání travertinu, dále zadání travertinu firmě Víšek a firmě Palouš. Dalším bodem programu byla splátka České společnosti pro průmysl kamenický a splátka firmě Belada. Dalšími body, kterými se stavební výbor zabýval, bylo vypsání dalších řemeslných prací. Architektu Faloutovi byla vypsána náhrada daně z příjmu a byla poukázána záloha 2.000.000 Kč Poštovnímu šekovému úřadu. Dne 17. listopadu 1926 v 15:00 proběhla další schůzka stavebního výboru, na které proběhlo usnesení užšího stavebního výboru ze dne 8. října 1926 o změně zadání keramické práce, a byl sestaven užší kruh stavebního výboru. Dále bylo rozhodnuto o dalším vypsání řemeslných prací, klempířských prací a hromosvodu a o zakázce projektu centrálního topení. Dále zde byla schválena splátka pro architekta doktora Josefa Sakaře, vyplacení splátky firmě Belada ve výši 650.000 Kč a firmě Palouš ve výši 407.000 Kč a 74.000 Kč. Bylo schváleno opatření kandelábrů na Smetanově náměstí a vyplaceno cestovné za prohlídky domů. Za tisk bylo celkově vyplaceno 460.000 Kč. Dne 15. prosince 1926 v 15:00 proběhlo poslední setkání stavebního výboru daného roku, na kterém se řešilo zadání travertinu ve třetím patře, postup klempířských prací v době zimy, odměny správě stavby a stavební změny, které požadoval děkan prof. Dr. Bedřich Hrozný. Dále zde byla přečtena zpráva o postupu stavby, proběhl rozhovor o vnitřním zařízení budovy a byl přečten dopis firmy Uran, která dodávala osvětlovací tělesa. Posledním bodem programu byly splátky podnikatelům a podnikatelským firmám.<sup>51</sup>

Dne 11. března 1927 v 15:00 proběhla schůze stavebního výboru, na které se řešilo schválení protokolu k předcházející schůzi ze dne 15. prosince 1926. Dále byly zadány řemeslné práce a bylo sděleno, kdy bude dodán travertin pro třetí patro. Dalším bodem bylo čtení zápisu uměleckého výboru. V roce 1927 již byla stavba v plném proudu, což bylo znát i na programu stavebního výboru.

---

<sup>51</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

Dne 11. května 1927 v 15:00 bylo na programu schválení tří protokolů z předcházejících schůzí, byly projednávány postupy prací a výsledky komise na nástavbu budovy. Projektant doktor Josef Sakař předložil projekt na elektrické zařízení, které bylo v souladu se schvalovacím výnosem Ministerstva veřejných prací. Byla schválena cena klempířských a zednických prací v podkroví, stejně jako byla schválena cena nákladu za model sochaře Karla Pavlíka a nákladů na přeměnu vodovodních rour. Byla schválena odměna stavebnímu komisaři Grundovi za dozor nad elektrickým vedením a odměna pro stavebního radu Pýchu za projekt a přezkoušení centrálního topení. Byl zadán projekt trubkování pro elektrické vedení. Jednalo se profesorem Kafkou za účelem dodání modelů na osm soch hlavní fasády. Byly zde projednávány žádosti akademických sochařů profesora Folkmanna, Beneše a Bruhy. Dne 15. června 1927 v 15:00 proběhla již patnáctá schůze stavebního výboru, kde bylo rozhodnuto o volbě sochařů na dodání figurální výzdoby a bylo rozhodnuto o systému kotlů. Byl zadán projekt dveří družstvu Plzeňských truhlářů a proběhla změna v orámování dveřních špalet a s tím bylo spojeno uhrazení většího vzešlého nákladu. Dále se v průběhu schůze projednávaly stavební změny v budově, které byly požadovány profesorským sborem. Na této schůzi byl podán návrh na zařízení pro odsávání prachu a řešilo se vyúčtování za rok 1926 a další účty a splátky spojené se stavbou. Dne 21. září 1927 se na schůzi stavebního výboru řešilo schválení protokolů z předcházejících schůzí, dále pokračování stávajících prací na staveništi, dále schválení stavebních nákladů a s tím spojené účty a splátky týkající se stavby. Dne 9. listopadu 1927 v 15:00 se stavební výbor sešel, aby zhodnotil vyčerpané náklady a porovnal je s částkami, které byly na jednotlivé práce povoleny. Bylo též rozhodnuto, že státní správa není povinna nahradit podnikatelské firmě zvláštní, nepředvídatelné výlohy, které vznikly stávkou stavebních dělníků. Dalšími body programu byly objednávky modelů soch pro výzdobu fasády novostavby, byl zadán projekt silnoproudé elektronické instalace. Byly vypsány soutěže na provedení slaboproudé elektrické instalace, na provedení mramorových obkladů, na provedení frýzkových podlah, prací malířských, dlažeb chodníků a dvorů, na dodání záclon do oken. Dále byly vypsány soutěže na provedení izolace rour a nátěrů radiátorů ústředního topení. Bylo schváleno osm příplatků, které byly žádány podnikatelskou firmou Belada na různé práce, dále byly schváleny splátky a účty.

Ministerstvo školství a národní osvěty nesdělilo do doby schůzky stavebního výboru, zda Ministerstvo financí povolilo náklad, který byl potřebný na přestavbu tělocvičny a přilehlých suterénních místností v Josefské ulici na seminární místnosti pro Slovanskou filologii. Zároveň byly do suterénních místností povoleny nůžkové mříže do oken místností namísto původně projektovaných mříží obyčejných a byly na tyto nůžkové mříže i schváleny finanční prostředky.<sup>52</sup>

Dne 8. února 1928 v 15:00 se konala další ze schůzí stavebního výboru, který opět v první řadě schválil protokoly posledních schůzí. Dále byly zadány projekty na nátěr radiátorů a potrubí, výtahů na základě posudku projektanta a na zařízení na odsávání prachu. Byly schváleny změny v rámci ústředního topení. Ministerstvo financí vydalo výnos o nové úpravě suterénních místností. V rámci suterénních místností bylo s konečnou platností rozhodnuto o mřížích v oknech. Stavebním výborem byl přijat Ing. architekt Kalouš jako smluvní úředník stavebního výboru. Na této schůzi stavebního výboru byl vyhlášen výsledek soutěže mramorářské práce a rozhodnutí o použití mramorů domácích či cizích. Členové schůze byli srozuměni se zprávou ohledně plastické výzdoby, která byla zadána akademickým sochařům panu Kofránkovi a panu Březovi. Posledním bodem programu byly splátky a účty za stavbu novostavby. Dvě schůze mezi únorem a červnem 1928 nejsou protokolárně zaneseny v Národním archivu, a proto nelze odhadnout, co bylo předmětem těchto jednání. Další schůze stavebního výboru, o které již máme nějaké informace, se konala až 1. června 1928 v 15:00, kdy na programu bylo zadání mramorových obkladů a dlažeb. Mezi další body se řadil návrh profesora Kloučka na výzdobu klenáků nad okny v hlavním průčelí o objednání kaširovaných modelů. Návrh doktora Josefa Sakaře znovu obsahoval sdělení o nůžkových mřížích pro suterénní místnosti. Dále byly projednávány nové ceny a požadavky firmy Belada a schvalovány splátky a úvěry. Dne 10. července 1928 v 15:00 se na zasedání stavebního výboru řešily skutečně vynaložené náklady na mramorářské práce zadané v předcházejících schůzích. Dále byly zadány práce sochařsko-kamenické na vytesání klenáku ve fasádě. Byly vypsané práce sochařsko-kamenické na provedení soch v hlavní fasádě, tesařské práce, které měly za úkol postavit lešení pro vytažení soch.

---

<sup>52</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257



Následně také práce sklenářské. V poslední řadě se na této schůzce řešily splátky a úvěry. Dne 17. října 1928 v 15:00 byla na schůzi stavebního výboru byl pronesen návrh doktora Josefa Sakaře na obložení stěn v postranních chodbách přízemí a v prvním patře vyškovickým mramorem. Byl pronesen výsledek soutěže na dodání travertinových bloků pro práce sochařské a bylo provedeno zadání prací dlaždičských, parketářských, malířských, čalounických a kamnářských. Bylo též rozhodnuto, že zasklívání dřevěných stěn v chodbách bude sklem katedrálním namísto sklem obyčejným. Ve vedlejším vestibulu proběhlo zadání travertinových obkladů. Stavební výbor schválil nové ceny, splátky a také přijal novou výpomocnou kancelářskou sílu pro správu budovy. Na žádost děkanství Filozofické fakulty o urychlení provedení části vnitřního zařízení projektant doktor Josef Sakař vytvářel v nejbližší možné době projekt týkající se vnitřního zařízení. Byl též ustaven užší výbor za účelem snazšího projednávání projektu na vnitřní zařízení. Dne 20. prosince 1928 v 15:00 proběhla schůzka stavebního výboru, která jako hlavní bod programu měla zhodnotit postup prací na stavbě nové budovy. Dále zde proběhlo zadání parketářských a malířských prací, záclon a kamen. Stavební výbor přečetl posudek správy stavby o blocích travertinu pro sochy ve fasádě a zprávu o postupu prací pro vnitřní zařízení novostavby. Byla schválena vánoční odměna panu architektu Kaloušovi.<sup>53</sup>

Dne 6. února 1929 v 15:00 proběhla první schůzka stavebního výboru v roce 1929. Hlavním bodem zasedání bylo zhodnocení postupu prací na stavbě, vytápění novostavby, úprava místností pro germánský seminář, schválení nových cen za žulovou dlažbu. Dále byly provedeny parketářské práce, malířské práce a byly instalovány okenní záclony. Proběhla urgence firem, které měly na novostavbu dodat výtahy. Firmou Hořejší byly natřeny radiátory a byly dodány měděné trubky pro kondenzovanou vodu u oken. Stavebním výborem byly schváleny podmínky pro vnitřní zařízení a vnitřní uspořádání v rámci novostavby. Byla vypsána soutěž na vnitřní zařízení velké posluchárny. Stavení výbor řešil žádost Ing. Kalouše o zvýšení jeho honoráře. Dne 13. března 1929 v 15:00 se sešel stavební výbor, aby projednal prohlídku knihoven v Klementinu a novostavby Filozofické fakulty. Dále stavební výbor projednával nabídku České společnosti pro průmysl kamenický na provedení žulové dlažby podloubím na Smetanově náměstí u novostavby.

---

<sup>53</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

Dne 29. května 1929 ve 14:30 byla stavebním výborem přečtena zpráva komise pro vnitřní zařízení a schválení všech opatření, které byly danou komisí od poslední schůze stavebního výboru schváleny. Stavební komise řešila návrh o zmocnění komise pro vnitřní zařízení k samostatnému rozhodování v záležitostech podřadnějšího významu. Byly vypsané soutěže na postavení kachlových kamen a sporáků v suterénních bytech a soutěž na provedení mosaikové dlažby podloubím na Smetanově náměstí. Byla přečtena zpráva o kladení linolea v hlavním přednáškovém sále a návrh na přemístění telefonní centrály k hlavnímu vchodu. Dalšími body programu byly žádosti, první byla žádost akademického sochaře Sochora o povolení k prozatímnímu uschování velkého olejového obrazu *Procesí* v novostavbě. Druhá žádost byla od Ředitelství pošt a telegrafů o povolení k vedení telefonního kabelu sklepy novostavby. Posledním bodem schůze bylo schválení různých splátek. Dne 27. června 1929 ve 14:30 proběhla schůzka stavebního výboru, která projednávala zprávu o postupech zařizovacích prací, a schválila nové ceny různých firem včetně schválení splátek. Stavebnímu výboru byla podána zpráva o soutěžích na vnitřní zařízení malých poslucháren a na zřízení mosaikového chodníku v podloubí na Smetanově náměstí. Byla objednána socha kašírovaného modelu pro hlavní průčelí. Byla zadána soutěž na kamnářské práce a na zatemňovací zařízení pro některé malé posluchárny. Stavební výbor musel vyřešit stížnost na firmu J. Moučka. Dne 13. prosince 1929 ve 14:00 stavební výbor projednával výklad správy stavby o ekonomickém zadávání vnitřního zařízení, dále projednával požadavky některých firem či dodavatelů. Filozofická fakulta též žádala stavební výbor o různé doplňky k vnitřnímu zařízení některých místností. Stavební výbor též řešil převzetí modelů soch dodaných akademickým sochařem Kofránkem a akademickým sochařem Březou. Stavební výbor jmenoval kolaudátora pro ústřední topení a elektrické silnoproudé i slaboproudé instalace.<sup>54</sup>

Již od zimního semestru roku 1929/1930 byla novostavba pro studenty otevřena, nicméně schůze stavebního výboru stále probíhaly, neboť práce nebyly dosud plně dokončeny. Dne 12. března 1930 v 15:00 proběhla prohlídka novostavby stavebním výborem a bylo vypsané nabídkové řízení na zřízení zasedací síně, rigorózní síně, kanceláře děkana a místnosti profesora Šerackého. Stavební výbor dále řešil různé

---

<sup>54</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

změny objednaného nábytku, které byly navrženy projektantem doktorem Josefem Sakařem. Dále byly projednávány doplňky k vnitřnímu zařízení a úpravy, které byly požadovány děkanstvím nebo jednotlivými členy profesorského sboru. Mezi doplňky můžeme řadit praporové žerdi, klepadla na koberce a jiné. Ministerstvo školství a národní osvěty informovalo stavební výbor o honoráři pro projektanta doktora Josefa Sakaře. Byly schváleny různé splátky. Dne 3. září 1930 v přesně nespecifikovanou hodinu bylo stavebním výborem zadáno vnitřní zařízení ústavů ve čtvrtém patře a fonetického ústavu v přízemí. Byly provedeny změny elektrické instalace v rámci fonetického semináře a zavedení plynu do tohoto semináře. Stavebnímu výboru byla doručena zpráva o kolaudaci izolace potrubí ústředního topení. Byly projednávány stížnosti slovanského a filologického semináře na špatné osvětlení místností těchto seminářů. Byly zadány dodávky příruční železné knihovny pro pracovnu spojených seminářů, což byl germánský seminář a románský seminář. Fakulta žádala dodatečné změny, které se týkaly dodatečných objednávek, což stavební výbor schválil a vyřídil. Byla vypsána soutěž na vysekání soch pro hlavní průčelí. Stavebnímu výboru byl zaslán účet projektanta doktora Josefa Sakaře. Dne 10. září 1930 v přesně nespecifikovanou hodinu proběhla schůze stavebního výboru, která řešila úpravu elektrické instalace v posluchárnách a cvičebnách za účelem zlepšení osvětlení. Byly zadány dodávky záclon do ředitelny. Stavební výbor projednával účet architekta, doktora Josefa Sakaře. Dne 24. září 1930 v 15:00 byly stavebním výborem vypsány soutěže na různé dodatky k vnitřnímu zařízení některých seminářů. Stavební výbor schválil různé drobné změny v objednávkách. Stavební výbor objednal orientační a vyhláškové tabule na dveře. Byly schváleny různé splátky podnikatelským firmám a byl vystaven účet architekta za doplnění plánu 1:100 podle skutečného provedení stavby. Dne 8. října 1930 v přesně nespecifikovanou hodinu proběhla schůze stavebního výboru, kde byla přečtena a projednána zpráva technického ekonomického správce novostavby, zpráva vrchního ministerského komisaře Ing. Grunta, zpráva odborného rady Ing. Pýchy. Byly projednávány požadavky stavebního referenta i dalších členů profesorského sboru. Stavební výbor schválil rozpočet na zařízení, které již bylo povoleno v předcházejících schůzích stavebního výboru. Firmy Blacha a Mašek žádaly stavební výbor o provedení kolaudace nábytku, který byl dodán firmou Blacha

a Mašek do novostavby. Architekt doktor Josef Sakař požadoval příplatek k honoráři za stavební projekt. Stavebním výborem byly schváleny různé splátky. I po slavnostním otevření a odevzdání novostavby dne 1. listopadu 1930 však schůze stavebního výboru pokračovaly. Dne 5. listopadu 1930 v přesně nespecifikovanou hodinu proběhla schůze stavebního výboru, na které proběhlo zadání dodatků k vnitřnímu zařízení některých seminářů a zadán projekt žulových desek pro seminář profesora doktora Uhlumského. Stavební výbor vypsal novou soutěž na dodání kamene a vytesání soch pro hlavní průčelí. Žádost, kterou napsal Ing. Grunt, řešil stavební výbor, neboť Ing. Grunt požadoval zproštění z funkce dozoru na elektroinstalační práce.<sup>55</sup>

Další podstatnou zmínkou o stavebnímu výboru, který se zabýval výstavbou nové budovy pro Filozofickou fakultu, jsou informace o odměnách členům stavebního výboru za schůze ve druhém pololetí roku 1925 a v prvním pololetí roku 1926 ze dne 30. prosince 1926, díky čemuž můžeme doložit, že stavební výbor se roku 1925 skutečně scházel a projednával záležitosti týkající se výstavby nové budovy. Díky protokolu můžeme zjistit, že byly vytvořeny výkazy odměn členům, kteří se účastnili schůzí a které byly konány v mimořádných hodinách podle potřeby. Počet schůzí byl omezen na nejnižší možnou míru, kdy za celý rok bylo pořádáno šest schůzí, a proto jednotlivé odměny u členů stavebního výboru nepřesahují více než 500 Kč za celý rok. Výkazy byly vytvořeny podle zásad schválených pro poskytování odměn členům stavebních výborů usnesením vlády ze dne 30. dubna 1926, což bylo sděleno Ministerstvu veřejných prací přípisem. Byla také zvýšena odměna předsedy a místopředsedy podle schválených zásad. Úhrada vykázaných odměn je zajištěna v příslušném stavebním úvěru, a to v úvěrové záloze. Ministerstvo veřejných prací předložilo výkaz odměn a navrholo, aby členům stavebního výboru byly přiznány odměny v úhrnné částce za druhé pololetí roku 1925 v částce 1.525 Kč a za první pololetí roku 1926 odměnu ve výši 2.925 Kč.<sup>56</sup>

---

<sup>55</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

<sup>56</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

Stavební výbor pro zbudování Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze předložil v dalším období výkazy odměn členů za účast na schůzích stavebního výboru konaných během druhého pololetí roku 1926. Jednotlivé odměny členů stavebního výboru nepřesahují 400 Kč. Ministerstvo veřejných prací tak předložilo výkaz odměn a navrholo, aby členům stavebního výboru byly přiznány odměny, které byly poukázány ve výkazu za druhé pololetí roku 1926, což celkově byla částka 2.975 Kč.<sup>57</sup>

Od 1. ledna 1927 do 30. června 1928 honoráře vykazují úhrnnou částku ve výši 9.350 Kč, z níž odměny za rok 1927 ve výši 6.725 Kč a odměny za první pololetí roku 1928 činí 2.625 Kč. Ministerstvo veřejných prací navrhuje, aby ministerská rada odměny členům stavebního výboru přiznala v celkové výši navržené stavebním výborem.<sup>58</sup>

Stavební výbor novostavby Filozofické fakulty Univerzity Karlovy předložil v dalším období Ministerstvu veřejných prací dne 28. ledna 1930 návrh odměn členům stavebním výboru a přizvaných znalců ze schůzí konaných výborem a jeho užšími, což byla technická komise a komise pro vnitřní zařízení v druhém pololetí roku 1928 a v roce 1929. Schůze stavebního výboru byly konány mimoúřední hodiny a trvaly vždy více jak tři hodiny. Ministerstvo veřejných prací tak předložilo výkaz odměn a navrholo, aby členům stavebního výboru byly přiznány odměny, které byly poukázány ve výkazu v částce 18.275 Kč.<sup>59</sup>

Stavební výbor novostavby Filozofické fakulty Univerzity Karlovy předložil Ministerstvu veřejných prací dne 8. května 1931 návrh odměn členům stavebního výboru a přizvaných znalců za schůze stavebního výboru, které se konaly v období roku 1930. Schůze stavebního výboru se konaly v hodinách mimoúředních a trvaly tři hodiny. Ministerstvo veřejných prací tak předložilo výkaz odměn a navrholo, aby členům stavebního výboru byly přiznány odměny, které byly poukázány ve výkazu v částce 8.975 Kč.<sup>60</sup>

---

<sup>57</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad, č. k. 311, inv. č. 192

<sup>58</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad, č. k. 311, inv. č. 192

<sup>59</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad, č. k. 311, inv. č. 192

<sup>60</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad, č. k. 311, inv. č. 192

Stavební výbor novostavby Filozofické fakulty Univerzity Karlovy předložil dne 24. června 1931 Ministerstvu veřejných prací návrh odměn členům stavebního výboru a dále také přizvaných znalců. Členové stavebního výboru byli za Ministerstvo veřejných prací ministerský rada, architekt Ing. V. Bejšovec, vrchní odborný rada Ing. F. Fiala, ministerský rada Dr. A. Starý, administrativní správce stavby ministerský rada, architekt Ing. J. Valečka, inspicient stavby technický komisař Ing. K. Šípek, referent pro železobetonové a jiné speciální konstrukce vrchní odborný rada Ing. A. Janoušek, referent pro ústřední topení, větrání a různá strojní zařízení odborný rada Ing. V. Pýcha a referent pro práce elektroinstalační vrchní ministerský komisař Ing. B. Grunt, dále byl na schůzích přítomen vrchní odborný rada Dr. O. Placht za Ministerstvo školství a národní osvěty, dále zástupci Karlovy univerzity, děkan Filozofické fakulty v letech 1930 až 1931 prof. Dr. M. Weingart, dále děkan Filozofické fakulty v letech 1931 až 1932 prof. Dr. O. Hujer, stavební referent, profesor Dr. G. Friedrich, zástupce Nejvyššího účetního kontrolního úřadu, vrchní odborný rada Ing. R. Králíček, a za Ministerstvo financí vrchní odborný rada Dr. F. Brejcha a jeho zástupce vrchní odborný rada Dr. Fr. Fiala. Schůze stavebního výboru se konaly v hodinách mimoúředních a trvaly tři hodiny. Ministerstvo veřejných prací tak předložilo výkaz odměn a navrhlo, aby členům stavebního výboru byly přiznány odměny, které byly poukázány ve výkazu v částce 10.275 Kč.<sup>61</sup>

## 7.2 Prof. Dr. Miloš Weingart

Miloš Weingart (1890–1939) se narodil v Praze, mezi lety 1909 až 1913 vystudoval klasickou a slovanskou filologii a srovnávací jazykozpyt na Filozofické fakultě České univerzity v Praze. V letech 1914 až 1918 působil jako profesor reálného gymnázia na pražském Smíchově. Již v roce 1919 nastoupil jako docent na Univerzitu Karlovu. V letech 1921 až 1927 působil na Univerzitě Komenského v Bratislavě, kde zastával dva významné posty. Ve školním roce 1924/1925 byl děkanem Filozofické fakulty a v roce následujícím rektor univerzity v Bratislavě. Na konci roku 1926 byl požádán, aby se vrátil na univerzitu do Prahy.

---

<sup>61</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad, č. k. 311, inv. č. 192

Na Univerzitě Karlově byl pro rok 1930 až 1931 zvolen děkanem Filozofické fakulty. Významnou část jeho profesního života tvořila vědecká, organizační a publikační práce ve Slovanském ústavu, který pomáhal vybudovat. Weingart se podílel se na vedení semináře pro slovanskou filologii, dále byl jednatelem publikační komise a současně pracoval v dalších vědeckých institucích a spolcích. Weingartova práce byla oceněna mimořádným členstvím v České akademii věd a umění a Královské české společnosti nauk.<sup>62</sup>

### 7.3 Prof. Dr. Oldřich Hujer

Oldřich Hujer (1880–1942) se narodil v obci Paceřice. V roce 1899 maturoval na gymnáziu v Příbrami, poté vystudoval jazykovědu na pražské Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V roce 1905 promoval, v letech 1909 až 1910 byl v Německu na studijním pobytu. Roku 1911 byl jmenován docentem. V roce 1919 byl jmenován profesorem srovnávacího jazykozpytu indoevropských jazyků. Mezi lety 1931 až 1932 byl děkanem pražské Filozofické fakulty. Přednášel také na univerzitě v Brně. Redigoval spoustu filologických časopisů, například časopisy *Naše řeč*, *Listy filologické* a jiné. Je pohřben v Praze na vyšehradském hřbitově.<sup>63</sup>

---

<sup>62</sup> BRÁDLEROVÁ, Daniela: Miloš Weingart (1890–1939), Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i. 20.3.2014. Dostupné z: <http://abicko.avcr.cz/2014/03/09/index.html> [citováno 2024-08-09]

<sup>63</sup> PETRÁČKOVÁ, Věra. K výročí Oldřicha Hujera (1880—1980). *Naše řeč*. 1981, roč. 64, čís. 4. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6271> [citováno 2024-08-09]

## 8 Slavnostní odevzdání nové budovy

Stavební výbor nové budovy Filozofické fakulty a Děkanství Filozofické fakulty Univerzity Karlovy pořádalo slavnostní odevzdání nové budovy Filozofické fakultě v sobotu, dne 1. listopadu 1930 v 11:30 hodin. Na slavnostním odevzdání budovy Filozofické fakulty byl přítomen předseda stavebního výboru Ing. V. Bejšovec, dále rektor Univerzity Karlovy prof. JUDr. August Miříčka, ministr školství a národní osvěty JUDr. Ivan Dérer, stavební referent prof. G. Friedrich a projektant budovy architekt Dr. Josef Sakař a v neposlední řadě také děkan Filozofické fakulty prof. Dr. Miloš Weingart. Po otevření nové budovy na Smetanově náměstí v Praze-Starém Městě mohla Filozofická fakulta Univerzity Karlovy opustit z větší části prostory Klementina, a i další nevyhovující prostory, které byly roztroušeny po celé Praze. Filozofická fakulta tak mohla soustředit své sídlo do dvou novostaveb, do novostavby na Smetanově náměstí a do budovy v Břehové ulici. Obory s větším počtem studentů a velké semináře byly přesunuty do budovy na Smetanovo náměstí. Menší obory a semináře včetně jejich ústavů byly umístěny do budovy v Břehové ulici. Byl to například seminář a kabinet pro estetiku, pedagogický seminář, archeologické semináře a ústavy, seminář a ústav pro dějiny umění, ústav pro hudební vědu. Jedině seminář pro germánskou filologii zůstal až do roku 1948 v Klementinu a seminář pro filologii Dálného Východu na Malé Straně v Praze v Lázeňské ulici č. 4. Největší prostor v budově na Smetanově náměstí zabral Slovanský seminář, který zabral celé přízemí a část suterénu, což svědčí o cílevědomé stavbě. Knihovna Slovanského semináře byla již tehdy největší na fakultě. Knihovna byla umístěna v přízemí a v suterénu, který byl původně zamýšlen za účelem tělocvičny a bufetu. Projekt již v této době nasvědčoval, že nebude dostačovat potřebám Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Nové prostory umožnily lepší vybavení pracoven a důstojné umístění sbírek.<sup>64</sup>

---

<sup>64</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy IV. 1918–1990*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1998, str. 125-126



## 8.1 Výsledná podoba nové budovy Filozofické fakulty

Budova Filozofické fakulty Univerzity Karlovy je poměrně rozsáhlá. Je rozdělena do čtyř pater a také má rozsáhlé podzemní prostory. Hlavní budova byla postavena v neoklasicistním stylu, který kladl důraz na jasnou kompoziční harmonii, čisté obrysové linie a plastické vyklenutí objemu. Tento styl byl typický pro podobné typy staveb veřejných budov ve 20. století. Tento umělecký směr vznikl po skončení první světové války jako reakce na moderní umění, především na kubismus. Vznik tohoto uměleckého směru byla snaha či potřeba vrátit se k tradicím a jistotám.<sup>65</sup>

V interiéru budovy se nachází řada poslucháren, učeben, knihoven a pracoven. V interiéru jsou též umístěny různá umělecká díla, včetně busty významných osobností. Původními dřevěnými dveřmi trojdílného klenutého vchodu lze vstoupit do vestibulu Filozofické fakulty, která má příčně klenuté chodby a pětiramenné schodiště, odkud vede přístup do přednáškového sálu a na nádvoří. Celý vstupní prostor je členěn pomocí čtyř pilířů, ve zdi v čele schodiště stojí v nice busta prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. Dveře do učeben a kabinetů mají architektonicky ztvárněné kamenné rámy.<sup>66</sup>

Budova má čtyřkřídlý, uvnitř dvoutraktový půdorys, který je seskupený kolem obdélného dvora, jehož prostor rozděluje těleso přednáškového sálu, které je připojeno ke vstupnímu křídlu do tehdejšího Smetanova náměstí. Na betonové základy dosedá tradiční zděná konstrukce s valenými klenbami všech chodeb. Hlavní budova má monumentální podloubí s kolonádou. Fasáda v průčelí budovy Filozofické fakulty Univerzity Karlovy je tvořena různými materiály, jako je mramor, pískovec a travertin. Průčelí budovy Filozofické fakulty je horizontálně děleno na čtyři části. Spodní část, která zahrnuje přízemí budovy, tvoří podloubí. Jedná se o architektonický prvek podsíně v průčelí budovy. Podloubí musí vždy směřovat směrem do ulice nebo do náměstí. Sloupy a oblouky tvořící podloubí.

---

<sup>65</sup> POCHE, Emanuel: *Encyklopedie českého výtvarného umění*, vydavatelství Academia, Praha, 1975, str. 334

<sup>66</sup> VLČEK, Pavel: *Umělecké památky Prahy, Staré Město, Josefov*, vydavatelství Academia, Praha, 1996, str. 557

Sloupy a oblouky na spodní části novostavby jsou tak pokryty kamenným materiálem pískovcového typu. Druhá část fasády, která zahrnuje první a druhé nadzemní podlaží je obložena materiálem, který na pohled připomíná mramor. Druhá horizontálně část zahrnuje dvě nadzemní podlaží, přesněji první a druhé nadzemní patro. Tato část je vertikálně dělená polosloupy na sedm částí. Jak již název napovídá, jedná se o sloupy, které jsou z jen poloviny vystouplé ze stěny budovy. Poslední část fasády, která zahrnuje třetí a čtvrté nadzemní podlaží, nemá žádné výrazné obložení, tak jako předchozí dvě části fasády. Většina této části fasády má pískovcovou barvu. Třetí, horizontální část zahrnuje čtvrté nadzemní podlaží. Toto patro je o něco menší než předchozí patra. Proto je zde trasa, kterou lemuje nízké zábradlí. Toto zábradlí je ze stejného mramorového materiálu jako obložení druhého a třetího nadzemního patra. Drobné detaily jako patky a hlavice polosloupů a nízké zábradlí čtvrtého nadzemního podlaží jsou ze stejného mramorového materiálu jako obložení fasády na prvním a druhém nadzemním podlaží. Fasáda na boční a zadní stěně budovy je méně členitá. Fasáda v přízemí je stále pokryta kamennými kvádry pískovcového typu, zato fasáda v dalších nadzemních patrech je jednobarevná a má stejnou barvu jako fasáda na průčelí budovy. Čtvrté nadzemní podlaží je pokryté stejným materiálem jako střecha. Na těchto fasádách nejsou žádné výrazné prvky. Hlavní část budovy je pokryta valbovou střechou z mědi. Svou typickou zelenou barvu získala právě díky oxidaci, neboť původně měla měděnou barvu. Na fasádě budovy se nachází alegorické sochy představující různé vědní obory, které se na Filozofické fakultě vyučují. Každá socha reprezentuje určitý obor či aspekt vzdělání, například historii, filosofii a jiné vědní obory. Sochy se nacházejí na fasádě, nad hlavním průčelím. Sochy na fasádě budovy mají nejen symbolický význam, který se váže k historii fakulty jako takové, ale i význam umělecký, neboť přispívají k estetické hodnotě budovy. Vzniklá budova reprezentuje nejkonzervativnější proud pražské architektury dvacátých let 20. století. Budově Filozofické fakulty nelze upřít urbanistická hodnota, nicméně budova se stala předmětem kritiky moderních architektů.<sup>67</sup>

---

<sup>67</sup> VLČEK, Pavel: *Umělecké památky Prahy, Staré Město, Josefov*, vydavatelství Academia, Praha, 1996, str. 556

## 9 Problémy po otevření budovy

Po slavnostním odevzdání a otevření nové budovy pro Filozofickou fakultu ovšem nastaly problémy. Již v květnu 1931 se v novinách objevily informace o vyklizení novostavby Filozofické fakulty. Podstatnými otázkami, které proudivy veřejností ovšem bylo, kdo poškození zavinil. Dne 2. června 1931 na vyzvání prezidia proběhla kontrola delegáta navrženého Nejvyšším účetním kontrolním úřadem ve stavebním výboru pro novostavbu Filozofické fakulty, který také sepsal zprávu o svém šetření. V nové budově pro Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy na tehdejší Smetanově náměstí se pravděpodobně dne 24. května 1931 zřítily stopní podhled v místnosti třetího patra, ovšem zjištění o zřícení bylo provedeno až v den, kdy byla opět zahájena výuka, tedy dne 26. května 1931, neboť do té doby probíhaly svatodušní prázdniny. Místnost, kde se zřítily stropní podhled, byla čítárna. Tato čítárna se nalézala v levém rohu západním, tvoří roh budovy při ulici Kaprové a Smetanova náměstí. Podle projektu je strop této místnosti 9,37 metrů dlouhý a 6,82 metrů široký a sestává se z dvojí, různorodé konstrukce stropní. Část stropní konstrukce spadala do ulice Kaprové, což byl trámový strop do travers a druhá část spadala ke Smetanovu náměstí, což byl betonový strop systému Hennebigue. Vzhledem k zarovnání a pod nánosem štukové omítky došlo k vyrovnaním stropu, takže z pohledu z místnosti byl strop úplně rovný, bez jakéhokoli odskoku. Dne 27. května 1931 byla závada komisionálně shlednuta za přítomnosti státní stavební správy, zástupce zemského úřadu, správce budovy, děkana Filozofické fakulty, soudního znalce prací tesařských a zástupce firmy, která stavbu prováděla. Po shlednutí místnosti, kde se zřítily stropní podhled bylo konstatováno, že se zřítily obě části stropního podhledu, který byl v této místnosti zřízen na jedné polovině stropu zavěšením monierovy desky na betonovou trámovou konstrukci a na druhé polovině stropu pobitím, orákosováním a omítnutím dřevěného trámového stropu. Zřícením bylo poškozeno nábytkové zařízení místnosti, která náležela k místnostem prof. Dr. Groha. Během zjišťování závady na místě bylo též konstatováno, že zřícení zavinila podnikatelská firma Belada vadným provedením. Monierova deska nebyla dostatečně zavěšena na všech, ve stropě, ponechaných závěsných prutech. Byly zde železné pruty, na které měla být deska zavěšena, tyto železné pruty se v zálohu váhou desky i váhou omítky otevřely, a proto nastalo zřícení desky

i s omítkou. Ta však s sebou strhla zároveň i podhled dřevěného stropu na druhé půlce, přičemž se vytáhly poměrně krátké upevňovací hřeby lišt, na něž byly připevněny podbíječky. Monierova deska se roztrhla na kusy ve výměře přibližně 1 metr krychlový. Podhled dřevěného stropu se utrhł vcelku. K zápisu se připojil posudek znalců, kdy znalec betonářský se připojil k výše vylíčenému a shledává úplně správné příčiny v jejichž důsledku se zřítíl podhled. Znalec prací tesařských uvedl, že chybné provedení podhledové konstrukce zavinilo oddělení bednění od vlastní konstrukce stropní a způsobilo zřícení tohoto bednění i s omítkou. Oddělení od stropní konstrukce mohlo být odděleno tím, že bednění nebylo přibito přímo na stropní trámy, ale na fošny. Tyto fošny se tak od stropních trámů i s hřeby odtrhly. Dále je nutno podotknout, že přibíjení spodního bednění bylo prováděno nesvědomitě malými hřebíky, které nemohli za žádnou cenu onu tíhu unést, a tím spíše, když byly hřebíky do trámů přibity kolmo a nikoli šikmo. O závadě byl dne 27. května 1931 sepsán protokol, kterým byl firmě Belada uloženo ihned započít rekonstrukci stropního podhledu a dále k zajištění, prozkoumání a zkontrolování všech stropů v budově nové Filozofické fakulty. Firma Belada uznala své zavinění, protokol podepsala a ihned začala provádět rekonstrukční práce v poškozené místnosti, a i zajišťovací práce v ostatních místnostech novostavby. Za veškeré náklady na úpravu závad a odstranění škod vzniklých zřícením je odpovědna podnikatelská firma, který je pro tento případ ještě vázán zadávacím listem, neboť se jedná o jeho zavinění. Aby bylo zabezpečeno, že podhledy, které se již jednou zřítily, zůstanou po rekonstrukci spodního podhledu na svém místě a neodtrhnou se od vlastní nosné konstrukce, je nezbytně nutné použít alespoň 18 centimetrů dlouhé šrouby, které se musí pečlivě zašroubovat do stropních trámů.<sup>68</sup>

Dále byly komisí prohlédnuty obdobně situované místnosti v nově postavené budově Filozofické fakulty se stejně provedenými stropy jako v místnosti, kde se strop zřítíl. Protože tyto stropy rovněž vykazují trhliny nebezpečného rázu, byl děkanát požádán o okamžité vyklizení místností, což bylo bez odkladu učiněno. Ve všech ostatních místnostech jsou stropy trámové s podhledy, tedy s podhledy stejně upravenými jako byl zřícený podhled, u části trámové s podhledy byl děkanát požádán, aby až do vyzkoušení a zajištění podhledů, aby nebyly dané místnosti používány. Toto opatření se netýkalo čtvrtého patra, kde stropní konstrukce byla

---

<sup>68</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

provedena jinak a nehrozí zde nebezpečí zřízení stropních omítek. V souvislosti se zachováním bezpečnosti studentů i pedagogického sboru nařídil zástupce zemského úřadu uzavření zbylých místností fakulty, aby nenastalo nebezpečí úrazu. Opis protokolu o komisionálním ohledání závady, zpráva o učiněných opatřeních a rozsahu škod byla připojena k zápisu o 48. schůzi stavebního výboru, konané dne 27. května 1931, kdy tyto protokoly budou Nejvyššímu účetnímu kontrolnímu úřadu budou dodatečně zaslány.<sup>69</sup>

## 9.1 Stavební firma Ing. Bohumil Belada & spol.

V době trvání Československé republiky existuje mnoho stavebních firem, které se zasloužily o vysokou úroveň novostaveb. Jméno Belada se pojí nejen se jménem nejznámějších českých podnikatelských stavebních kanceláří, ale i s rodem, který ovlivnil vývoj stavebnictví v naší zemi. Stavební firmu, která nesla jméno Belada, proslavili tři bratři, kteří byli stavitelé, projektanti či podnikatelé Bohumil, Antonín a Karel. Tito muži spolupracovali na řadě staveb především na území Čech, nejvíce však v Praze. Mezi lety 1921 až 1925 provedla firma těsnicí práce a sondy na přehradě Bílá Třemešná. V roce 1923 firma prováděla sondy pro zakládání budov v Praze 1 Na Františku a v Opletalově ulici. Mezi lety 1926 až 1927 stavěla firma trafostanici Ústřední elektrárnu v Holešovicích. V letech 1926 až 1927 měla firma Ing. Bohumil Belada & spol. velkou stavební zakázku. Jednalo se o obchodní palác Šramota s restaurací a kavárnou Lloyd (č. p. 584/I) v ulici Na Příkopě na Starém Městě v Praze. V roce 1929 stavěla městský vodovod v rozestavěné Zoologické zahradě v Praze. Podnikatelská firma Ing. Bohumil Belada & spol. měla ovšem mnoho dalších a významných stavebních zakázek.<sup>70</sup>

Jednou ze zmínek o spolupráci této firmy s výstavbou budovy Filozofické fakulty je, když stavební výbor pro výstavbu nové budovy pro Filozofickou fakultu projednával splátku této firmě a také když se ve třetím patře na jaře roku 1931 zřítíl strop v jedné z místností.<sup>71</sup>

---

<sup>69</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

<sup>70</sup> ZÁVORKA, Petr: Stavební firma Ing. Bohumil Belada & spol., časopis stavebnictví 23. 4. 2024. Dostupné z: <https://www.casopisstavebnictvi.cz/clanky-stavebni-firma-ing.-bohumil-belada-spol..html> [citováno 2024-08-01]

<sup>71</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

V monografii s názvem „Umělecké památky Prahy, Staré Město, Josefov“ můžeme nalézt zmínku o tom, že Antonín Belada a Viktor Beneš byli stavitelé, kteří projekt přivedli v život. V jiných publikacích či na internetových stránkách o spolupráci firmy Belada s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy nenajdeme žádnou zmínku, pouze zmínky o stavitelích, nikoli o firmě jako takové.<sup>72</sup>

## 9.2 Spor architekta doktora Josefa Sakaře s Československou republikou

Po slavnostním otevření nové budovy pro Filozofickou fakultu nebyl jediným problémem zřícený strop ve třetím patře nové budovy, který musel být ve třicátých letech řešen. Již od roku 1934 vedl architekt doktor Josef Sakař spor s Československou republikou o honorář za projekt výstavby nové budovy pro Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Jak lze z archivních dokumentů vyčíst, architekt, doktor Josef Sakař nebyl spokojen s částkou, která mu byla za projekt a její realizaci od státu zaplácena. Ministerstvo veřejných prací dne 17. prosince 1935 sdělilo doktoru Josefu Sakařovi, že považují jeho požadavky za zaniklé promlčením. Nicméně zde byla zmínka o honoráři za práce, které byly vykonány po dokončení prací původně projektovaných, tedy práce, které byly vykonány na příkaz stavebního výboru. Tento honorář by mohl být přiznán a vyplacen doktoru Sakařovi pouze tehdy, pokud by doktor Sakař prohlásil, že zaplacením částky 14.525 Kč jsou veškeré nároky z titulu zadání projekčních prací úplně vyrovnány a pokud vezme doktor Sakař zpět obě žaloby, které byly podány proti Ministerstvu veřejných prací a Ministerstvu školství a národní osvěty. Následně byl uzavřen soudní smír mezi doktorem Josefem Sakařem a Českou finanční prokuraturou, která zastupovala Československou republiku. Soudní smír byl uzavřen dne 19. prosince 1935. Doktor Josef Sakař souhlasil s vyplacením honoráře ve výši 14.525 Kč, čímž byly vyřízeny soudní spor Ck XI. 281/34 a Ck XI. 319/34 a tak byly vyrovnány veškeré nároky z titulu zadání projektovaných prací pro novostavbu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.<sup>73</sup>

---

<sup>72</sup> Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad, č. k. 623, inv. č. 257

<sup>73</sup> Národní archiv, fond Ministerstvo školství a národní osvěty, č. k. 1034, inv. č. 1530, sign.4 I 2

## 10 Filozofická fakulta během druhé světové války

Při mém výzkumu v Národním archivu jsem nacházela nedostatečné informace o výstavbě budovy Filozofické fakulty. Obracela jsem se na různé instituce, ať už to byl archiv Národního technického muzea či Katastrální úřad pro hlavní město Prahu. Rozhodla jsem se tedy začít zkoumat období po otevření nové budovy Filozofické fakulty až do roku 1945, neboť během tohoto období se ztratily nejen důležité listinné dokumenty ale také insignie Karlovy univerzity.

Již po okupaci, v březnu 1939 začala ideologická perzekuce Filozofické fakulty. Dne 21. března 1939 byl Zdeněk Nejedlý, historik a později také politik, Ministerstvem školství a národní osvěty zproštěn veškeré univerzitní činnosti. Bylo zakázáno vykládat přednášky a cvičení z lužické srbštiny, což souviselo s programem likvidovat národní povědomí. Fakulta však měla své první oběti až po studentských demonstracích spojených s pohřbem medika Jana Opletala. Filozofická fakulta byla ode dne 17. listopadu 1939 až do jara 1945 na základě vyhlášky říšského protektora Konstatina von Neuratha, říšského protektora Protektorátu Čechy a Morava, stejně jako všechny ostatní fakulty české Univerzity Karlovy uzavřena.<sup>74</sup>

Budovy Filozofické fakulty byly ihned po uzavření českých vysokých škol obsazeny, fakultní knihovny a sbírky pak byly vystěhovány. Většina knihoven byla po celou dobu okupace umístěna ve skladištích na Albertově.<sup>75</sup>

Z dopisů ministra školství a národní osvěty Janem Kaprasem s Karlem Hermannem Frankem z doby od února do března 1940 vyplývá, že Karel Hermann Frank budovu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy předal k dispozici německé Karlově univerzitě v Praze a německé vysoké škole technické v Praze.<sup>76</sup>

Později se v budově Filozofické fakulty nacházela instituce Reinhard Heydrich Stiftung.<sup>77</sup> Jednalo se o nadaci Reinharda Heydricha, která byla založena jako Říšská nadace pro vědecký výzkum dne 25. července 1942 v Praze. Byla pojmenována po zemřelém zastupujícím říšském protektorovi v Čechách

---

<sup>74</sup> PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983, str. 327-328

<sup>75</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy IV 1918–1990.*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1998, str. 159

<sup>76</sup> Národní archiv, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, č. k. 115, inv. č. 1992, sign. 109-6/84

<sup>77</sup> PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy IV 1918–1990.*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1998, str. 159

a na Moravě. Oficiálním úkolem nadace bylo zkoumat etnické, kulturní, politické a také hospodářské poměry v Protektorátu Čechy a Morava. Nadace měla též zkoumat i národy východní a jihovýchodní Evropy. Hlavním cílem v rámci Protektorátu Čechy a Morava byla myšlenka germanizace a odnárodnění obyvatelstva. Staletý německý vliv měl prostoupit do všech oblastí života Čechů tak, jak jen to bylo možné a význam českého obyvatelstva jakožto etnické jednotky měl být upozaděn. Téměř rok od založení nadace Reinharda Heydricha zahájila nadace svou činnost, stalo se tak dne 27. května 1943. Nadace se skládala z osmi ústavů a byla úzce spjata s Německou univerzitou. Všichni ředitelé ústavů byli též profesori na Německé univerzitě a vykonávali tak dvojí profesi. Vyučovali na univerzitě, prováděli výzkum v nadaci, a své výsledky poté zpřístupňovali národně socialistickým úřadům v Praze a v Berlíně.<sup>78</sup>

Během jarních měsíců roku 1945 bylo již jasné, že Německo druhou světovou válku v dohledné době prohraje, protože německá armáda spíše ustupovala nebo se ochotně vzdávala. Německá protivzdušná obrana byla téměř v rozkladu, pro obranu německých území byl také zásadní nedostatek pohonných hmot, kvůli kterým nemohli němečtí piloti vzlétnout, a proto vzdušnému prostoru dominovala spojenecká letadla.<sup>79</sup>

Okupační správa se postupně stahovala z území, které ještě nestihla osvobodit spojenecká či Rudá armáda. Někteří němečtí nacisté, kteří měli možnost získat cennosti, se je rozhodli ukrýt tak, aby jim jejich ukradené cennosti nebyly zabaveny při zatčení. Po válce tak bylo nalezeno mnoho úkrytů, ve kterých se nacházely cennosti, zbraně, ale i dokumenty. Některé cennosti se ale již dnes považují za ztracené. Mezi ně můžeme zařadit dokumenty z archivu Univerzity Karlovy a také insignie Univerzity Karlovy – rektorská žezla, řetězy, vzácné zakládací listiny a matriky. Řadu let se nevědělo, kam se insignie naší nejstarší univerzity poděly. Jednou z nejpravděpodobnějších možností, která v Praze na jaře 1945 nastala je, že prchající němečtí profesori, kteří působili na německé Karlově univerzitě naložili insignie a dokumenty, které by mohly při jejich nalezení ukázat světu hrůznou nacistickou ideologii, do nákladních

---

<sup>78</sup> WIEDERMANN, Andreas: *Die Reinhard-Heydrich-Stiftung in Prag (1942–1945)*, Herausgegeben vom Hannah-Arendt-Institut für Totalitarismusforschung e.V. an der Technischen Universität Dresden, Dresden 2000, str. 39-45

<sup>79</sup> GETZ, Lowell L.: Chapter 8. Pandemonium Over Pilsen - The Forgotten Final Mission, 2001. Dostupné z: [http://www.91stbombgroup.com/mary\\_ruth/Chapter\\_8.htm](http://www.91stbombgroup.com/mary_ruth/Chapter_8.htm) [citováno 2024-08-01]



vagonů a odvezli je z Prahy směrem do srdce Německa. Na jaře roku 1945 byla ovšem situace na železničních uzlech velice vyhrocená vzhledem k častým bombardováním Německa a jeho okupovaných území. V polovině měsíce dubna roku 1945 bylo provedeno několik náletů spojeneckých bombardovacích svazů na vlakové a seřadovací nádraží v Plzni. V této době se na nádraží v Plzni tísnilo mnoho vojenských transportů a civilistů, kteří utíkali na západ před Rudou armádou. Mezi osobami, které bychom na nádraží našli, byli i členové německého generálního štábu či úředníci pražského gestapa. Od roku 1944 se cíli náletů stalo i hlavní a seřadovací nádraží, které bylo bombardováno již mohutným britským náletem dne 17. dubna 1945. Další letecký útok, který proběhl dne 25. dubna 1945, byl sirénami oznámen v 10.11 hodin a obyvatelé Plzně tak zamířili do protileteckých krytů. Nad Plzeň doletělo 276 letounů v doprovodu 188 stíhaček. Během náletu zemřelo více než 60 a 66 bylo zraněno. Počty zesnulých osob po bombardování se v různých zdrojích liší.<sup>80</sup>

Do Německa tak vagon s naloženými dokumenty z Prahy již nedorazil. Svou jízdu ukončil na seřadovacím nádraží v Plzni, kde se ocitlo velké množství naplněných nákladních vagónů, které měly namířeno do Německa ještě před osvobozením českého území. Jedna z bomb vybuchla u vagónů, tudíž vypukl požár a vagóny shořely. Vagón, kde se měly nacházet insignie pocházející z Univerzity Karlovy, shořel tak dobře, že ani nebyly nalezeny žádné stopy po drahých kovech.<sup>81</sup>

Tato práce se ovšem netýká insignií Univerzity Karlovy, ale výstavby nové budovy pro Filozofickou fakultu. Po uzavření vysokých škol tedy byla dána Filozofická fakulta k dispozici německé Karlově univerzitě.<sup>82</sup>

Budova Filozofické fakulty místem, kde byly Nadací Reinharda Heydricha prováděny různé pokusy a zkoumání, které by mělo podpořit myšlenky národního socialismu. Ještě v roce 1944, tedy v době, kdy probíhalo vylodění v Normandii na západní frontě a probíhal německý ústup po prohraných bitvách na východní frontě, nadace Reinharda Heydricha v Praze se stále zabývala výzkumem

---

<sup>80</sup> FOUDEK, Karel – JÍŠA, Milan – ROLLINGER, Ivan: 500 hodin k vítězství, 2. vyd. Plzeň 2011, str. 287

<sup>81</sup> GETZ, Lowell L.: Chapter 8. Pandemonium Over Pilsen - The Forgotten Final Mission, 2001. Dostupné z: [http://www.91stbombgroup.com/mary\\_ruth/Chapter\\_8.htm](http://www.91stbombgroup.com/mary_ruth/Chapter_8.htm) [citováno 2024-08-01]

<sup>82</sup> Národní archiv, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, č. k. 115, inv. č. 1992, sign. 109-6/84

bolševismu. Po téměř roce bádání v Národním archivu a po snaze najít dokumenty, které by se týkaly výstavby nové budovy pro Filozofickou fakultu, a i po hledání v jiných institucích než v Národním archivu, jsem došla k závěru, že dané dokumenty musely být v určitém časovém okamžiku v minulosti odcizeny či zničeny, neboť většina dokumentů týkající se výstavby v Národním archivu není a dokumenty ani nelze dohledat. Při zkoumání historických milníků v dějinách Filozofické fakulty jsem došla k závěru, že nejpravděpodobnějším momentem, kdy dokumenty ohledně novostavby zmizely je konec druhé světové války. Na konci druhé světové války nezmizely v rámci Univerzity Karlovy pouze insignie univerzity, ale také mnoho dokumentů z archivu Univerzity Karlovy, kde ani dnes dokumenty, které by se týkaly výstavby nové budovy pro Filozofickou fakultu, nenalezneme. Domnívám se tedy, že nejen dokumenty týkající se výstavby Filozofické fakulty byly v dubnu roku 1945 odvezeny směrem do Německa. Dokumenty a ostatní ukradené cennosti se ovšem až do hlubin Německa odvést nepodařilo, neboť konvoje s ukradenými dokumenty a cennostmi byly vybombardovány na nádraží v Plzni a byly zničeny při požáru.

## 11 Závěr

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy je klíčovou institucí pro rozvoj humanitních věd v České republice a má významné postavení i v mezinárodním kontextu. Jak již bylo zmíněno, výstavba nové budovy pro Filozofickou fakultu s sebou nesla mnohá úskalí a do dnešních dnů je poměrně obtížné dohledat dokumenty, které se týkají jejího vzniku. Výstavba Filozofické fakulty Univerzity Karlovy byla, navzdory její dlouholeté potřebě, odkládána a stavba byla realizována až v první polovině 20. století. Jak je v textu podrobně popsáno, v roce 1908 byla Prahou zakoupena stavební parcela na Starém Městě. Místo, které bylo pro budovy Filozofické fakulty vybráno, patří k nejvýznamnějším místům v Praze. Od počátku osmdesátých let 19. století vznikly poblíž stavební parcely X. asanačního obvodu na Starém Městě další významné stavby – budova Rudolfiny a Vysoká škola uměleckoprůmyslová. Filozofická fakulta měla být vybudována, naproti panoramatu Pražského hradu. Výstavba této budovy tak byla poté uskutečněna. První světová válka způsobila, že se od plánů na stavbu nové budovy pro Filozofickou fakultu musí upustit, a tak Filozofická fakulta musela na svou novou budovu čekat dalších čtrnáct let. Po vzniku Československé republiky znovu vstoupily v život diskuse o kvalitě veřejných budov a Univerzita Karlova vnímala nedostatečné prostory pro výuku na Filozofické fakultě. V roce 1924 začala stavba, která byla realizována až do roku 1930. Filozofická fakulta začala budovu využívat od zimního semestru roku 1929/1930. Ke slavnostnímu otevření nové budovy pro Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy došlo však až dne 1. listopadu 1930. Budova Filozofické fakulty je jednou z nejvýznamnějších veřejných staveb, které byly postaveny v Praze ve dvacátých letech 20. století.

## 12 Seznam použitých pramenů

Archivní zdroje:

Národní archiv, fond Ministerstvo školství a národní osvěty, č. k.1034, inv. č. 1530, sign.4 I 2

Národní archiv, fond Ministerstvo veřejných prací, č. k. 2406, inv. č. 3104, sign. 293d

Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad, č. k. 311, inv. č. 192

Národní archiv, fond Nejvyšší účetní kontrolní úřad č. k. 623, inv. č. 257

Národní archiv, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, č. k. 115, inv. č. 1992, sign. 109-6/84

Seznam literatury:

ČORNEJOVÁ, Ivana: *Dějiny Univerzity Karlovy II. 1622–1802*, Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum, Praha 1996

FOUD, Karel – JÍŠA, Milan – ROLLINGER, Ivan: *500 hodin k vítězství*, 2. vyd. Plzeň 2011

HAVRÁNEK, Jan: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997

PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy III. 1802–1918*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1997

PETRÁŇ, Josef: *Dějiny Univerzity Karlovy IV. 1918–1990*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1998,

PETRÁŇ, Josef: *Karolinum*, Charles University in Prague, Karolinum Press, 2010

PETRÁŇ, Josef: *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze; do roku 1948*; Univerzita Karlova Praha, 1983

PETRÁŇ, Josef – PETRÁŇOVÁ, Lydia – MICKA, Martin – PALÁN, Oto: *Praha univerzitní*, Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018

POCHE, Emanuel: *Encyklopedie českého výtvarného umění*, vydavatelství Academia, Praha, 1975, str. 334

ŠMAHEL, František: *Dějiny Univerzity Karlovy I. 1347/8–1622*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1995

SVATOŠ, Michal: *Dějiny Univerzity Karlovy I. 1347/8–1622*, Univerzita Karlova, vydavatelství KAROLINUM, Praha 1995

ŠVÁCHA, Rostislav: *Umělecké památky Prahy, Nové Město, Vyšehrad, Vinohrady*, vydavatelství Academia, Praha 1998, str. 59

POCHE, Emanuel: *Encyklopedie českého výtvarného umění*, vydavatelství Academia, Praha, 1975, str. 334

TOMEŠ, Josef a kol.: *Český biografický slovník XX. století, III. Díl Q – Ž*, vydavatelství Paseka, Petr Meissner 1999, str. 86

VLČEK, Pavel a kol.: *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků*, vydavatelství Academia, Praha, 2023,

VLČEK, Pavel: *Umělecké památky Prahy, Staré Město, Josefov*, vydavatelství Academia, Praha, 1996, str. 513

WIEDERMANN, Andreas: *Die Reinhard-Heydrich-Stiftung in Prag (1942–1945)*, Herausgegeben vom Hannah-Arendt-Institut für Totalitarismusforschung e.V. an der Technischen Universität Dresden, Dresden 2000, str. 39-45

Seznam elektronických zdrojů:

BRÁDLEROVÁ, Daniela: Miloš Weingart (1890–1939), Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i. 20.3.2014. Dostupné z: <http://abicko.avcr.cz/2014/03/09/index.html>

GETZ, Lowell L.: Chapter 8. Pandemonium Over Pilsen - The Forgotten Final Mission, 2001. Dostupné z: [http://www.91stbombgroup.com/mary\\_ruth/Chapter\\_8.htm](http://www.91stbombgroup.com/mary_ruth/Chapter_8.htm)

PETRÁČKOVÁ, Věra. K výročí Oldřicha Hujera (1880—1980). Naše řeč. 1981, roč. 64, čís. 4. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6271>

Zákon o vysokých školách. Dostupné z: [https://msmt.gov.cz/uploads/odbor\\_30/Zakon\\_o\\_vysokych\\_skolach\\_zneni\\_k\\_31\\_8\\_2018.pdf](https://msmt.gov.cz/uploads/odbor_30/Zakon_o_vysokych_skolach_zneni_k_31_8_2018.pdf)

ZÁVORKA, Petr: Stavební firma Ing. Bohumil Belada & spol., časopis stavebnictví, 23. 4. 2024. Dostupné z: <https://www.casopisstavebnictvi.cz/clanky-stavebni-firma-ing.-bohumil-belada-spol..html>